



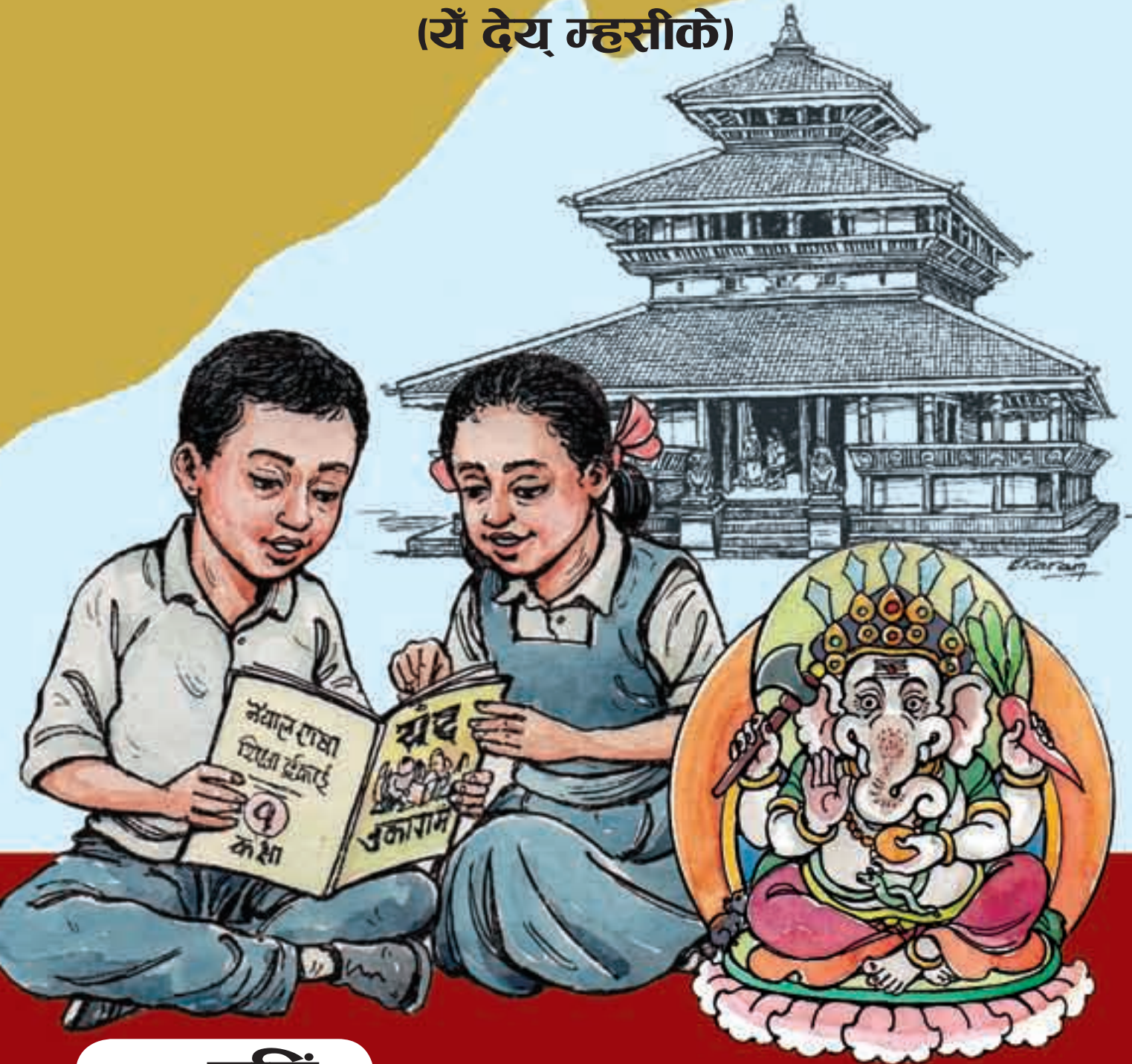
श्री मन्त्रानगनद्यालिका
काठमाडौं महानगरपालिका



स्थानीय पाठ्यक्रमया लिधंसाय् नेपालभाषाया सफू

संख्य म्मीव

(यें देय् म्हसीके)



९ तगिं
कक्षा



श्री मन्त्रानगनद्यालिका
काठमाडौं महानगरपालिका



यँ महानगरपालिका
काठमाडौं महानगरपालिका



स्थानीय पाठ्यक्रमया लिधंसाय् नेपालभाषाया सफू

यँ देय् म्हासीके

(यँ देय् म्हासीके)

१

तगिं (कक्षा)

पिकाक (प्रकाशक)

यँ महानगरपालिका

काठमाडौं महानगरपालिका

स्थानीय पाठ्यक्रमया लिधंसाय्
नेपालभाषाया सफू

यँ देय् म्हासीके

(यँ देय् म्हासीके)

तरिगं १/कक्षा १

सर्वाधिकार :

यँ महानगरपालिका
काठमाडौं महानगरपालिका

न्हापांगु पिथना (प्रथम प्रकाशन) :

ने.सं. ११४१ (वि.सं. २०७७)

परिमार्जित पिथना (परिमार्जित प्रकाशन) :

ने.सं. ११४६ (वि.सं. २०८२)

पिकाक :

यँ महानगरपालिका
काठमाडौं महानगरपालिका

©

यँ महानगरपालिका शिक्षा विभागया लिखित स्वीकृति बिना ब्यापारिक प्रयोजनया निंतिं थुगु सफूया पूरा वा आंशिक भाग प्रकाशन यायेत, हीका: प्रकाशन यायेत, छुं नं विद्युतीय साधन वा मेगु प्रविधिं रेकर्ड यायेगु वा प्रतिलिपि पिकायेगु ज्या याये दइ मखु ।

Yen Dey Mhasike – A text book of Nepal Bhasa for class 1 based on local curriculum.

जिमिगु धापू

यें देय् न्यंकया व्वनेकुथिइ शैक्षिक दँ ११४० (वि.सं. २०७७) निसें आधारभूत तह (तगिं छगूनिसें च्यागूतक) यें देय्या म्हसीका बीगु स्थानीय पाठ्यक्रम नेपालभाषाया माध्यमं व्वकेगु नीतिगत निर्णय यें महानगरपालिकां याये धुंकूगु दु । नेपाःया संविधानया भाग ३ मौलिक हक अन्तर्गत धारा ३२ या उपधारा (२) व (३) य् देय् या हरेक स्थानीय तहपाखें थःगु मातहतय् लाःगु सामुदायिक व संस्थागत व्वनेकुथिइ स्थानीय पाठ्यक्रम कथं थःपिसं हे छगू विषय व्वके फइगु व्यवस्था यानातः कथं यें महानगरपालिकां थ्व खँ व्वःछ्यूगु खः । थ्वया लिधंसाय् व्वनामिपिन्त थःगु यें देय् दुने व पिने नापं स्थानीय तहया थीथी विषययाबारे दुग्यंक ज्ञान बीगु उद्देश्य थ्व पाठ्यक्रमं काःगु दु । थ्वहे भवल्य् हरेक न्यादँय् ई कथं पाठ्यक्रम परिमार्जन यायेमाःगु नियम कथं परिमार्जित पाठ्यक्रमया आधारय् थ्व पाठ्यसफू दयेकाः पिथंगु खः ।

थुकी यें देय्या नखःचखः, वेशभूषा, संस्कार, सम्पदा, भाषा, सीप, कला कौशल व व्यवसाय, नैतिक शिक्षा, भौगोलिक स्वरूप व प्राकृतिक स्वरूप, स्वास्थ्य शारीरिक शिक्षा व कासा, व्यक्ति म्हसीका, लिपि नं यानाः मुक्कं भिगू विषय दुथ्याकातःगु दु । थज्याःगु थीथी विषय व्वनामिपिसं अध्ययन यानाः उकिया महत्व, उपयोगिता नापं व्यावहारिकताबारे थुइकाः पुस्तान्तरणया निंतिं संरक्षण व सम्बर्द्धन याये फइ ।

यें देय् ऐतिहासिककालनिसें मूलतः नेवाः भाय् ल्हाइपिनिगु वस्ती जुया वयाच्वंगु व थ्व नगरया म्हसीका विइबलय् नेवाः भाय् हे यक्व छ्यलाबुला जुइगुलिं पाठ्यसफूया अध्यापन स्थानीय नेपालभाषां जुल धाःसा महानगरयात अझ सतिक थुइके अःपुइगुया नापनापं स्थानीय भाषाया संरक्षण व सम्बर्द्धन यायेगु स्थानीय तहया संवैधानिक व कानुनी अभिभारा नं पूवनी । थुकथंया अध्ययनपाखें विद्यार्थीतय्त थःगु देय् व थः जःखःया लः, फय्, चा म्हसीके बियाः कन्हय् देय्यात माःगु सक्षम जनशक्ति उत्पादन याये फइ धइगु भलसा कयागु दु । थ्व सफू दुने सम्बन्धित विषयवस्तु, न्ह्यसःलिसः, खँग्वः धुकू, याज्या नापं परियोजना ज्या दुथ्याःगुलिं व्वनामिपिसं अःपुक हे रचनात्मक ज्या याये फइ । अथे हे स्यनामिपिनि निंतिं क्रियाकलाप नं बियातःगु दु ।

सफू थ्व रुपय् पिथनेत थःगु ग्यसुलाःगु सुभावा बियादीम्ह यें महानगर कार्यवाहक प्रमुख **सुनिता डंगोल** जुयात सुभाय् देखासे थ्व सफू पिथनेया निंतिं ग्वाहालि यानादीपिं यें महानगरपालिका शिक्षा तथा स्वास्थ्य समिति नापं नेपालभाषा पाठ्यक्रम तथा सफू परिमार्जन समितिया कजि **चिनीकाजि महर्जन**, छयाञ्जे भाजु **नेत्रनारायण पौडेल**, प्रमुख प्राविधिक सल्लाहकार नापं च्वमि **बरुणप्रसाद बैद्य**, परिमार्जन यानादीम्ह **सह-प्राध्यापक पुष्पनारायण मानन्धर** व थ्व ज्याय् ग्वाहालि यानादीपिं सकलसितं दुनुगलं सुभाय् देखानाच्वना । न्हापांगु संस्करण च्वयादीपिं **प्रा.डा.चुन्दा बज्राचार्य**, **सह-प्राध्यापक मदनरत्न मानन्धर**, **सह-प्राध्यापक पुष्पनारायण मानन्धर**, **नन्दकाजी श्रेष्ठ**, **कायबहादुर नेपाली (व्यञ्जनकार)**, **राकेश श्रेष्ठ**, **सन साय्मि**, **सिल्भा प्रधान**, **सुनिता मानन्धर**, **सरस्वती तुलाधर** व **सृजना शाक्य**पिन्त नं दुनुगलं सुभाय् देखाना च्वना ।

सफूयात थुगु स्वरूपय् पिथनेत ग्वाहालि यानादीपिं भाषा सम्पादनय् **रमेश काजि स्थापित**, विषयवस्तु सम्पादनय् **सिल्भा प्रधान** व **सुनिता मानन्धर**, लेआउट डिजाइनय् **अर्विन्द्र मान सिं**, च्वयाकिपाय् **एकाराम सिं**, फोटोग्राफीया निंतिं **रेखा शाक्य**, लिपि विज्ञ **आनन्द कुमार महर्जन** व कम्प्यूटर टाइप यानादीम्ह **सरोजमान नकमी**पिं सकलसितं सुभाय् देखाना ।

थ्व सफू स्यनेकनेया निंतिं छगू साधन जक खः । थुकियात छ्यलाबुलाय् हयेत सःस्यूपिं स्यनामि, व्वनामिपिसं नं पाठ्यक्रमं ब्यूकथंया सिकाई उपलब्धियात स्रोत व साधनया रुपं छ्यल धाःसा याउँक अःपुक हे स्यना काये फइ ।

थ्व सफूतिइ दुथ्याःगु विविध विषयपाखे छुं नं मगाःमचाःगु दुसा सुधारया निंतिं सकल स्यनामि, अभिभावक, बुद्धिजीवी नापं व्वमिपिनिगु थःथःगु थासय् महत्वपूर्ण भूमिका दुगु हुनिं सकसितं रचनात्मक सुभावाया निंतिं इनाप यानाच्वना ।

यें महानगरपालिका

हाम्रो भनाई

काठमाडौं महानगरका सबै विद्यालयहरूमा शैक्षिक वर्ष वि.सं. २०७७ (ने.सं. ११४०) देखि आधारभूत तह (कक्षा एकदेखि कक्षा आठसम्म) काठमाडौं महानगरको परिचय बोध गराउने स्थानीय पाठ्यक्रम नेपालभाषाको माध्यमबाट पठनपाठन गराउने नीतिगत निर्णय काठमाडौं महानगरपालिकाले गरिसकेको छ। नेपालको संविधानको भाग ३ मौलिक हक अन्तर्गत धारा ३२ को उपधारा (२) र (३) मा देशको हेरक स्थानीय तहले आफू मातहत रहेका सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरूमा स्थानीय पाठ्यक्रमका रूपमा आफैले एक विषय पढाउन पाइने व्यवस्था गरिए अनुरूप काठमाडौं महानगरपालिकाले उक्त निर्णय गरेको हो। निर्णय अनुसार विद्यार्थीहरूलाई आफू बसिरहेको काठमाडौं महानगर भित्र र बाहिरका समेत स्थानीय तहका विविध विषयहरूका बारेमा पूर्ण ज्ञान दिने उद्देश्य लिइएको छ। यसै सिलसिलामा प्रत्येक पाँच वर्षमा समय सापेक्ष पाठ्यक्रम परिमार्जन गर्नु पर्ने निमय अनुसार परिमार्जित पाठ्यक्रमको आधारमा यो पाठ्यपुस्तक प्रकाशित गरिएको छ।

यसमा काठमाडौं महानगरको चाडपर्व, वेशभूषा, संस्कार, सम्पदा, भाषा, सीप, कला कौशल र व्यवसाय, नैतिक शिक्षा, भौगोलिक स्वरूप र प्राकृतिक स्वरूप, स्वास्थ्य शारीरिक शिक्षा र खेलकूद, व्यक्ति परिचय, लिपि समेत गरी जम्मा दशवटा विषय समावेश गरिएको छ। विद्यार्थीहरूले यी विषयहरू अध्ययन गरी त्यसको महत्व, उपयोगिताका साथै व्यावहारिकताबारे बुझी पुस्तान्तरणका लागि संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न सक्षम हुनेछ।

काठमाडौं महानगर ऐतिहासिककालदेखि नै मूलतः नेपालभाषाभाषीहरूको वस्ती रहँदै आएको र यो नगरको परिचय दिँदा नेपालभाषाकै बढी प्रयोग हुने भएकोले पाठ्यपुस्तकको अध्यापन स्थानीय नेपालभाषाबाट भएमा विद्यार्थीहरूले नगरलाई अभिमानका साथै स्थानीय भाषाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने स्थानीय तहको संवैधानिक एवं कानुनी अभिभारा पनि पूरा हुन पुग्दछ। यस प्रकारको अध्ययन अध्यापनबाट विद्यार्थीहरूलाई आफ्नो मुलुक, आफू वरिपरिको हावा, पानी, माटोको परिचय दिई भोलि मुलुकलाई आवश्यक पर्ने सक्षम जनशक्ति उत्पादन गर्न समेत टेवा पुग्ने विश्वास लिएका छौं।

यस पुस्तक भित्र सम्बन्धित विषयवस्तु, प्रश्नोत्तर, शब्द-अर्थ, अभ्यासका साथै परियोजना कार्य समावेश गरिएकाले विद्यार्थीहरूले सजिलै रचनात्मक कार्य गर्न सक्दछन्। त्यस्तै शिक्षकहरूको लागि पनि क्रियाकलापको व्यवस्था गरिएको छ।

यो पुस्तकलाई यो रूपमा प्रकाशित गर्न आफ्नो अमूल्य सुझाव तथा सहयोग गर्नु हुने काठमाडौं महानगर कार्यवाहक प्रमुख **सुनिता डंगोल** ज्यू प्रति कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं। यो पुस्तक प्रकाशनका लागि योगदान गर्नु हुने काठमाडौं महानगरपालिका शिक्षा तथा स्वास्थ्य समिति एवं नेपालभाषा पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक परिमार्जन समितिका संयोजक **चिनीकाजि महर्जन**, सदस्य सचिव **नेत्रनारायण पौडेल**, प्रमुख प्राविधिक सल्लाहकार एवं लेखक **बरुणप्रसाद बैद्य**, परिमार्जन कर्ता **सह-प्राध्यापक पुष्पनारायण मानन्धर**लाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं। यसका साथै प्रथम संस्करणका लेखकहरू **प्रा.डा.चुन्दा बज्राचार्य**, **सह-प्राध्यापक मदनरत्न मानन्धर**, **सह-प्राध्यापक पुष्पनारायण मानन्धर**, **नन्दकाजी श्रेष्ठ**, **कायबहादुर नेपाली (व्यञ्जनकार)**, **राकेश श्रेष्ठ**, **सन सायूमि**, **सिल्भा प्रधान**, **सुनिता मानन्धर**, **सरस्वती तुलाधर** र **सृजना शाक्य**लाई पनि हृदयदेखि धन्यवाद दिन चाहन्छौं। यस पुस्तकलाई यो स्वरूपमा प्रकाशित गर्न सहयोग गर्नुहुने भाषा सम्पादनमा **रमेश काजि स्थापित**, विषयवस्तु सम्पादनमा **सिल्भा प्रधान** र **सुनिता मानन्धर**, लेआउट डिजाइनमा **अर्विन्द्र मान सिं**, चित्रकलामा **एकाराम सिं**, फोटोग्राफीका लागि **रेखा शाक्य**, लिपि विज्ञ **आनन्द कुमार महर्जन** र कम्प्यूटर टाइप गर्नुहुने **सरोजमान नकर्मि**लाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छौं।

यो पुस्तक पठनपाठनका लागि एउटा साधन मात्र हो। यसलाई प्रयोग गर्ने विज्ञ, शिक्षक, विद्यार्थीहरूले पनि पाठ्यक्रमले निर्देश गरे अनुसार सिकाई उपलब्धिलाई स्रोत र साधनका रूपमा प्रयोग गरे सजिलै सिक्न सक्दछन्।

यो पुस्तकमा समावेश गरिएका विविध विषयहरूमा कुनै छुट वा अपुग हुन गएको छ भने सुधारका लागि सम्पूर्ण शिक्षक, अभिभावक, बुद्धिजीवीका साथै विद्यार्थीहरूको आआफ्नो स्थानमा महत्वपूर्ण भूमिका हुने भएकोले सम्बन्धित सबैलाई रचनात्मक सुझावको लागि अनुरोध गर्दछौं।

काठमाडौं महानगरपालिका

प्रशिक्षण निर्देशन

थुगु पाठ्यसफूपाखें व्वनामि मस्तयूत सफलतापूर्वक सिकाइ उपलब्धि हासिल यायेत क्वय् बियातःगु बुँदाय् ध्यान बियादीत इनाप यानाच्वना ।

- 📢 बियातःगु विषयवस्तुत लँपु जक खः, उकिं छितः मगाःमचाःगु थें जूसा छिं स्यूकथं धयादिसँ ।
- 📢 मस्तयूत न्ह्यसःया लिसः याउँकः यायेफयेकेत विषयवस्तु धुंकाः **न्ह्यसः लिसः** बियातःगु खः ।
- 📢 पाठ पतिकं बियातःगु क्रियाकलाप व्वनेक्वथाय् यायेत बियातःगु खः । **क्रियाकलाप** याकेत दक्व मस्तयूत अनिवार्य रुपं सहभागी याकादिसँ । थीथी स्रोतं किपा वा भिडियो क्लिपत नं कयाः प्रयोग याकादिसँ ।
- 📢 परियोजना ज्यायात प्राथमिकता बियादिसँ ।
- 📢 मस्तयूत खँगवःत तःकःमछि धायेकादिसँ ।
- 📢 याज्याय् न्यनातःगु न्ह्यसःया लिसः मस्तयूत धायेके धुंकाः जक च्वकादिसँ ।
- 📢 स्वास्थ्य, शारीरिक शिक्षा व कासा म्हितेत फयांफत्तले यक्व ई बियादिसँ । कासा म्हिते धुंकाः धेंधेंबल्लाः कासा याकादिसँ ।
- 📢 व्यक्ति म्हसीकाय् बियातःपिं हनेबहपिनिगु देनबारे खँल्हाबल्हा जक यानादिसँ ।
- 📢 लिपिवारे आखःग्वःत तकःमछि च्वकादिसँ । लिपि च्वकेगुबारे धेंधेंबल्ला कासा याकादिसँ ।
- 📢 फयांफत्तले यक्व सम्पदा भ्रमण याकादिसँ ।

नां :

रोल ल्या : सेक्सन :

ब्वनेकुथि :

.....

.....

धलःपौ

एकाइ	शीर्षक	पेज ल्याः
१.	भाषा	१
२.	नखःचखः व भेषभूषा	
	२.१ यःमरि पुन्हि	८
	२.२ जनबहाःद्यः	१२
	२.३ न्हिच्छिया नसात्वँसा	१६
	२.४ क्वथाय् दइगु ज्वलंया नां	२१
	२.५ मस्तय् लं	२४
३.	संस्कार	
	सरस्वती द्यः (ससुमाजु)	२९
४.	सम्पदा	
	४.१ चीभाः	३२
	४.२ देगः	३५
	४.३ गणेद्यः	३७
	४.४ वसुन्धराद्यः	४०
५.	सीप, कला, कौशल व व्यवसाय	
	५.१ पुंया ज्या	४२
	५.२ छिपाया ज्या	४३
६.	नैतिक शिक्षा	
	६.१ सकारात्मक विचार	४६
	६.२ कुमार व कुमारी पुजा	४८
७.	भौगोलिक स्वरुप व प्राकृतिक स्वरुप	५०
८.	स्वास्थ्य, शारीरिक, सुचुकुचु व कासा	
	८.१ म्ह व म्हया सुचुकुचु	५२
	८.२ कासा	५९
९.	ब्यक्ति म्हसीका	६३
१०.	लिपि	७०

भीगु यँ देय्

भीसं हे सुचुकुचु याये



लाःलाःथाय् फोहोर वायेगु मयाये

न्त्याःन्त्याःथाय् ई फायेगु मयाये

थःगु ब्वने क्वथा थःपिसं हे यचुपिचु याये



श्री महानगरपालिका

काठमाडौं महानगरपालिका



सांस्कृतिक शहर यँ महानगर



सिकाइ उपलब्धि :

थःगु म्हसीका वीफइगु, यःमरि चिनाखँ न्यनाः कनेफइगु, छगः, निगः निसें भिगः तक धायेफइगु, छि, नसि निसें सान्ह तक धायेफइगु, थ्व जिगु छयं मे हालेफइगु, म्हव्वया व भंगपछिया नां व्वनेफइगु, च्वये न्ववायेगु खँ व्वनेफइगु, मा आखः, बा आखः व चिना आखःया खँवः व्वनेफइगु, मा आखः, बा आखः व चिना आखः च्वयेफइगु । (पाठ्यघन्टी ल्या : २०)



१.१ न्यनेगु व न्ववायेगु (सुनाइ व बोलाइ)

१.१.१ खँलाबल्हा

ज्वजलपा । छिं ज्यनां भपी धुनला ?

थौं बेलि लिसे छु छु भपिया ?

तरकारी सुनां न्यानाहल ?

जा सुनां थुल ?

छिगु थौंया तुच्चाय् छु छु दु ?

छि सु लिसे भाया ?

१.१.२ म्हसीका

छिगु नां छु खः ?

जिगु नां लक्ष्मी खः ।

छि ग्वःगू तगिमय् व्वनाच्वनादिया ?

जि छगू तगिमय् व्वनाच्वना ।

छिम्ह अबुया नां छु खः ?

छिम्ह मांया नां छु खः ?

छि गन च्वनादिया ?

छिम्ह पासाया नां छु खः ?

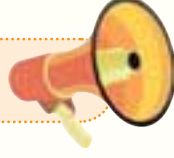
जिम्ह अबुया नां अष्टनारायण खः ।

जिम्ह मांया नां तीर्थ कुमारी खः ।

जि महाबौद्ध्य् च्वनाच्चना ।

जिम्ह पासाया नां मिला खः ।

१.२ न्यनादिसँ धयादिसँ



१.२.१ लय् तयाः यःमरिया मे हालादिसँ

यःमरि च्वामु, उकी दुने हाकु

ब्यूसा माकु , मब्यूसा फाकु

ब्यूम्ह ल्यासे, मब्यूम्ह बुरिकुति ॥

त्यःछिं त्यः, बकछिं त्यः

लातापाता कुलिचां, जुछिं त्यः ॥



१.२.२ ल्याः धयादिसँ

छगः	निगः	स्वंगः	प्यंगः	न्यागः
छि	नसि	स्व	पि	न्या

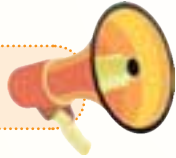
				
खुगः	न्हयूगः	च्यागः	गुंगः	भिगः
खु	न्हस	च्या	गु	सान्ह

१.२.३ मे हालादिसँ

च्वमि – सुनिता मानन्धर

थ्व जिगु छ्यं (२)	जिके छ्यं छगः दु ।
थ्व जिगु मिखा (२)	जिके मिखा निगः दु ।
थ्व जिगु न्हाय् (२)	जिके न्हाय् छपु दु ।
थ्व जिगु न्हाय्पं (२)	जिके न्हाय्पं निपा दु ।
थ्व जिगु म्हुतु (२)	जिके म्हुतु छप्वाः दु ।
थ्व जिगु ल्हाः (२)	जिके ल्हाः निपा दु ।
थ्व जिगु तुति (२)	जिके तुति निपु दु ।

१.३ ब्वनादिसँ



१.३.१ म्हब्वया नां

खाः, छ्यं, मिखा, न्हाय्, म्हुतु, न्हाय्पं, गःपः, छाति, ल्हाः, प्वाः, ब्वहः, पतिं, जं, तुति, पुलि, ग्वालि आदी ।

१.३.२ भंगःपंछिया नां

खाचा (कुखुराको चल्ला), क्वः (काग), ब्वह (बकुल्ला), इमा (चील), भुलुखा (लाटोकोसेरो), वाँउभत्तु (सुगा), म्हय्खा (मयूर), बखुं (परेवा), खुकुचा (बट्टाई), माखा (कुखुरा), ग्वंगः (भाले कुखुरा), चखुं (भंगेरा), इखुं (गौथली), डाँफे, चिकंलापा (चमेरो), दँय्चा (धोबीचरो) आदी ।

१.३.३ मा आख:

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ
ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः	

१.३.४ बा आख:

क	ख	ग	घ	ङ
च	छ	ज	झ	ञ
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
य	र	ल	व	
श	ष	स	ह	
क्ष	त्र	ज्ञ		

१.३.५ चिना आख:

			
क्वः	न्या	ब्यां	भयाः
			
ग्वंगः	ख्वाः	ल्हाः	न्हाय्

न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः मिखा ग्वःगः दइ ?

लिसः मिखा निगः दइ ।

ख) न्त्यसः न्हाय्पं ग्वःपा दइ ?

लिसः न्हाय्पं निपा दइ ।

ग) न्त्यसः न्हाय् ग्वःपु दइ ?

लिसः न्हाय् छपु दइ ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः ईर्क

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

भपी

खानु

eat

तुच्चा

खाजा

day meal

च्वामु

चुच्चो परेको

pointed

न्हाय्पं

कान

ear

न्हाय्

नाक

nose

याज्या

१. पाय्छि जू मजू च्वयादिसँ :

क) मिखा छगः दइ ।

ख) न्हाय् छपु दइ ।

ग) छ्यं छगः दइ ।

घ) म्हुतु निप्वाः दइ ।

ङ) न्हाय्पं निपा दइ ।

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

क) छिके ग्वःपु न्हाय् दु ?

ख) इमा छु खः ?

ग) तुति झीगु छु खः ?

घ) क, ख, ग, घ छु आख: ख: ?

ङ) अ, आ, इ, ई छु आख: ख: ?

३. चिना आख: व्वनादिसँ । च्वयादिसँ । न्ववानादिसँ ।

क्यब, ख्यलय्, त्यलकासा, द्यन, थ्यन ।

ख्याक, ग्यात, च्याके, त्यानुल, प्यात ।

क्यु, च्यु, त्यु, थ्यु, ब्यु ।

क्वल, ख्वल, ग्वल, च्वल, छ्वल ।

क्वात, ख्वाल, घ्वाये, त्वालय्, प्वाल ।

४. परियोजना ज्या : चार्ट पेपरय् च्वया: व्वनेकुथिइ हयादिसँ :

क) छगः, तिगः,, भिगः तक

ख) मा आख:

ग) बा आख:

घ) चिना आख: (न्यागः जक)



क्रियाकलाप

मस्तय्य थीथी खँय् खँल्हाबल्हा याकादिसँ । मस्तय्त थः म्हसीकेगु ज्याभवः याकादिसँ ।
यःमरिया मेय् लय् तयाः हायेकादिसँ । ल्या धयादिसँ । बियातःगु मे हायेकादिसँ । म्हव्व व
भंगःपन्छिया नां व्वंके बियादिसँ ।

नखःचखः व वेशभूषा



२.१ यःमरि पुन्हि



सिकाइ उपलब्धि :

यःमरि म्हसीके फइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः ५)

म्हग जिमि मामं यःमरि छुनादिल । म्हग यःमरि पुन्हि खः । यःमरि सिक्क साः । यःमरि माकुसे च्वं । मामं यःमरि दयेकेत जाकिचुंयात क्वाःगु लः तयाः न्हायाः ग्वारा दयेकादिल । जाकिचुं ग्वारायात प्वाः खनादिल । हाम्वः व नायेकातःगु चाकु तयाः छ्यं दयेकाः प्वाः तिनादिल । छ्यंया लिच्वलय् न्यकू थें च्वका लुइकादिल । अले यःमरि तयार यानादिल । थुकियात हायाः बुकादिल । बूगु यःमरियात फसं गायेकाः ख्वाउंकादिल । अले लक्ष्मी घःयात छानादिल । भकारीइ तयाः पुज्यानादिल । जितः नं निगः यःमरि बियादिल ।



न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः यःमरि पुन्हि गबलय् हनी ?

लिसः यःमरि पुन्हि मंसीर महिनाया शुक्लपक्ष पुन्हिकुन्हु हनी ।

ख) न्त्यसः जाकिचुं ग्वारायात गथे यानाः प्वाः खनी ?

लिसः जाकिचुं ग्वारायात पतिंचा दुछ्वयाः प्वाः खनी ?

ग) न्त्यसः यःमरियात गथे यानाः हाइ ?

लिसः यःमरि दुगु थलयात क्वं बाफ वयेकाः हाइ ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः हिक

<u>नेपालभाषा</u>	<u>नेपाली भाषा</u>	<u>अंग्रजी</u>
पुन्हि	पूर्णमा	Full moon
जाकिचुं	चामलको पिठो	rice flour
हाम्वः	तिल	sesame
ग्वारा	डल्लो	a ball
हायाः	बफाएर	to steam cook
ख्वाउंकी	चिसो पाछ	making cool
भकारी	धान भण्डार गर्ने भाँडो	a large cylindrical container made by bomboo
त्यःछिं त्यः	प्यमना सां ति (४ माना भए नि देउ)	give four manas only
बकछिं त्यः	छमना सां ति (१ माना भए नि देउ)	give one mana only
लातापाता कुलेंचा	लाःमलाः स्वयेम्वाः (पुगे नपुगेको हेनु पदैँन)	not see how much
जुस्सें त्यः	जायेक जक ति (भरि मात्र देउ)	give fully

याज्या

१. पाय्छिगु लिसलय् (✓) चिं तयादिसँ :

क) यःमरि दयेकेत छु छु ज्वलं माः ?

(जाकिचुं, चाकु, हाम्वः) / (कःनि, जाकि, चना) / (छ्व, मुस्या, घ्यः)

ख) यःमरि गथे यानाः बुकी ?

(छुयाः / हायाः र पुकाः)

ग) यःमरि पुन्हिबलय् छु मे हाली ?

(यःमरि च्वामु / ला छकू वयेक समय्बजि / भिंतुना दु भिंतुना)

घ) यःमरि बुइधुंकाः ख्वाउँकेत छु याइ ?

(निभालय् पाइ / फू याइ र फसं गायेकी)

ङ) यःमरि पुन्हिबलय् छु द्यःयात पुज्याइ ?

(सरस्वती / लक्ष्मी द्यः व भकारी / भैरःद्यः)

२. ज्वःलाकादिसँ :

क) यःमरि च्वामु

जुछिं त्यः

ख) ब्यूसा माकु

उकी दुने हाकु

ग) ब्यूम्ह ल्यासे

मब्यूसा फाकु

घ) त्यःछिं त्यः

मब्यूम्ह बुरिकुति

ङ) लातापाता कुलिचां

बकछिं त्यः



३. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँग्वः तयादिसँ :

- क) यःमरि दयेकेत , हाम्वः व चाकु माः ।
ख) जाकिचुंयात तयाः न्हायेमाः ।
ग) यःमरि दुने हाम्वः व तयाः प्वाः ती ।
घ) यःमरि बुकी ।
ङ) यःमरि पुन्हि महिनाया शुक्ल पुन्हिकुन्हु हनी ।

४. परियोजना ज्या : यःमरि फ्वनीबलय् हालीगु मे कण्ठ वयेकाः ब्वनेक्वथाय् हालाः न्यंकादिसँ ।



क्रियाकलाप

१. यःमरि दयेकेत माःगु ज्वलंया नां धाधां ज्वलंया नां मस्तय्त भ्वंया कुचाय् च्वकाःदिसँ । नांत न्ह्यःने तयेकादिसँ ।
२. यःमरि दयेकेत माःगु ज्वलंया नामय् (√) चिं तयेकादिसँ ।
३. यःमरिया मे हायेकादिसँ ।
४. फ्ल्यास कार्डय् क्वय् बियातःगु खँत च्वयाः छ्यासमिस यानादिसँ । मस्तय्त पाय्छि जूगु निगू फ्ल्यास कार्ड मालाः लिकायेकादिसँ ।
(यःमरि च्वामु), (ब्यूसा माकु), (ब्यूम्ह ल्यासे), (त्यःछिंत्यः), लातापाता कुलेचां), (मब्यूसा फाकु), (उकी दुने हाकु), (बकछिं त्यः), (मब्यूम्ह बुरिकुति), (जुस्सें त्यः)
५. मस्तय्त थ्व म्ये हायेकुहायेकुं मू स्यनामि (हेड सर) याथाय् यःमरि फ्वंके छ्वयादिसँ ।
६. यःमरि दयेकेगु भिडियो क्लिप क्यनाः विषयवस्तुइ दुहां वनाः स्यनादिसँ । यःमरि दयेकेगु बारे मस्तय् दथुइ खँल्हाबल्हा याकादिसँ ।



२.२ जनबहाःघः



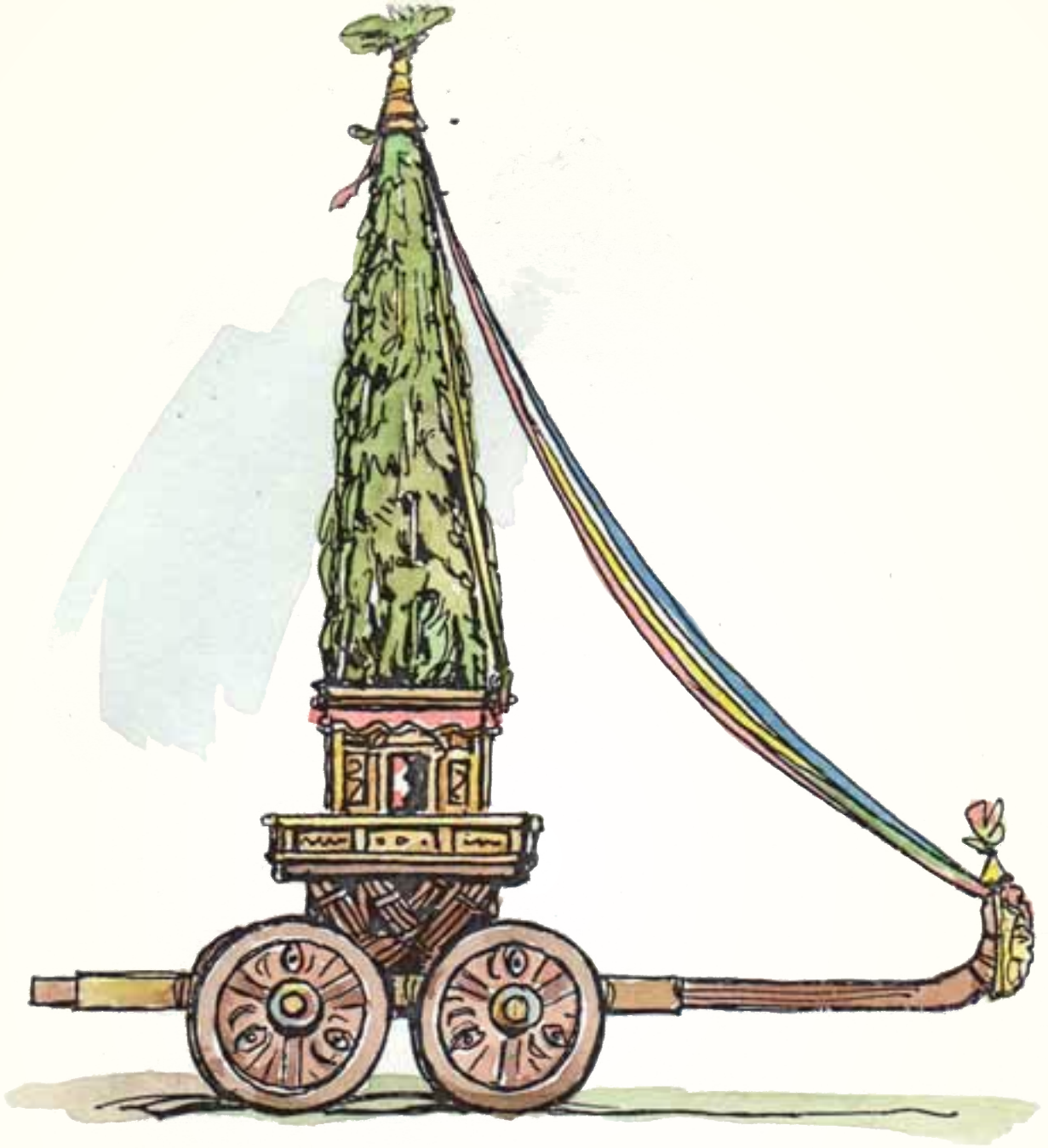
सिकाइ उपलब्धि :

जनबहाःघःया बारे बयान यायेफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः ५)



जि म्हिगः सुथय् अबुलिसे जनबहाःघःयाथाय् वनाः । जनबहाःघःयात सेतो मच्छन्द्रनाथ नं धाइ हँ । थ्व घः तःदँ तक आयु दयेकाबीम्ह घः खः हँ अबुं धागु । थ्व घःयात दँय् छकः पितहयाः जात्रा याइ हँ ।



जनबहाःघःया जात्रा चैत्रशुक्ल अष्टमिकुन्हु न्त्याइ । जनबहालं घःयात खतय् तयाः
जमलय् थ्यंकी । अन दयेकातःगु रथय् तयाः घःयात सालायंकी । न्हापांगु दिंकुन्हु रथ सालाः
असनय् थ्यंकी । कन्हय्कुन्हु घःयात असनं हनुमानध्वाखा यंकाः तइ । वयां कन्हय्कुन्हु
लगमय् थ्यंकी । अन जबहाःघःया मांघः दु । मांघः व चाकलाः सिमायात स्वकः चाःहीकी ।
पुन्हिया दुने खतय् तयाः जात्रा यानाः जनबहालय् यंकी ।

न्ह्यसः लिसः



- क) न्ह्यसः जनबहाःघःयात खतय् तयाः गथे यानाः जमलय् थ्यंकी ?
लिसः जनबहाःघःयात खतय् तयाः मनूतय्सं बुयाः जमलय् थ्यंकी ?
- ख) न्ह्यसः जनबहाःघःया रथय् ग्वःचाः घःचाः दइ ?
लिसः जनबहाःघःया रथय् प्यचाः घःचाः दइ ।
- ग) न्ह्यसः जनबहाःघःया घःमालय् छु घः दइ ?
लिसः जनबहाःघःया घःमालय् भैरःघःया ख्वाःपाः दइ ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

न्ह्याइ

अगाडि बढ्छ

moves forward

सालायंकी

तानेर लैजान्छ

to drag

मांघः

आमा देवी

mother god

स्वकः चाःहीकाः

तीन पटक घुमाई

rounding three times

तयेयंकी

पुऱ्याइन्छ

take to a destination

याज्या

१. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँग्वः तयादिसँ :

- क) जनबहाःद्यःयात नं धाइ । (रातो मच्छिन्द्रनाथ / सेतो मच्छिन्द्रनाथ)
- ख) जनबहाःद्यःयात दँय् पितहयाः जात्रा याइ । (छकः / निकः)
- ग) जनबहाःद्यःया रथ कुन्हु न्ह्याइ । (चैत्रशुक्ल अष्टमि / बैशाखशुक्ल अष्टमि)
- घ) न्हापांगु न्हिकुन्हु जनबहाःद्यःयात थयंकी । (हनुमान ध्वाखाय् / असनय्)
- ङ) मांद्यःयात स्वकः चाःहीकाः दुने खतय् तयाः जनबहालय् तयेयंकी ।
(पुन्हिया / औसीया)

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) जनबहाःद्यःयात गबलय् जात्रा याइ ?
- ख) जनबहाःद्यः गनंसिं गनतक सालाः न्ह्याकी ?
- ग) जनबहाःद्यःया मां गन दु ?
- घ) रथय् च्वंम्ह जनबहाःद्यःयात गथे यानाः गन लित तयेयंकी ?
- ङ) घःमाः धाःगु छु खः ?

३. परियोजना ज्या :



क्रियाकलाप

१. खातुगु भ्वंया प्यचाः घःचाः दयेकाः आलुपिनं दथुइ तियाः बत्ताया दुने ठिक्क मिले जूगु तुफिया दंया निचाः निचाः यानाः दुछ्वयेकादिसँ । बत्ताया च्वय्पाखे नं तुफिया दं तयाः जनबहाःद्यःया रथ थें यानाः घःमाः नापं दयेकादिसँ । मस्तयूत व्वनेक्वथाय् छम्हेसित हस्ते हाइंस्ते धायेकाः बत्ताया रथ न्ह्याकेगु क्रियाकलाप याकादिसँ ।

जमः → असं → लाय्कू → लगं

च्वय् बियातःगु खँत व्वकाः खँल्हाबल्हा यानादिसँ ।



२.३ न्हिच्छया नसात्वँसा



सिकाइ उपलब्धि :

कौला, ज्यःना, तुच्चा व बेलिया बारे धायेफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः १०)

सुथ जुल ग्वंगः हाल - कुकुल्यां कू
खुताः इलय् इलचं हाल - त्वार त्वार
मामं च्या, ग्वारामरि हयादिल ।
च्या त्वनाः, ग्वारामरि तयाः कौला याना ।
आखः ब्वनाः छेंज्या याना ।
च्याताः ई जुल, मामं ज्यःनां याकादिल ।
जा, केँ, तरकारि, अचार, सिसाबुसा नकादिल ।



भिताः ई जुल, ब्वनेकुथिइ वना ।
पासापिं नापलाना, आखः ब्वना ।

छताः ई जुल, घण्टी थात, टिन टिन ।
तुच्चा यायेगु ई जुल ।
पासापिं मुनाः तुच्चा याना ।



प्यताः ई जुल, घण्टी थाल टिन टिन ।
पासापिं मुनाः छेंय् लिहां वना ।



छैय् थ्यन, मामं बजि तुच्चा याकादिल ।
तुच्चा यायेधुंका: पासापिंनाप म्हित: वना ।

न्हय्ता: ई जुल बहनी जुल ।

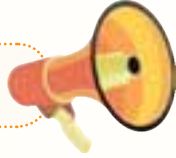


मामं बेलि यायेत स:तादिल ।
जा, केँ, तरकारि, अचार, दुरु बियादिल ।

गुता: ई जुल, घने त्यल ।
कन्हय् याकनं दने मानि, धाधां घना ।



न्ह्यस: लिस:



क) न्ह्यस: कौला गबलय् याइ ?

लिस: कौला सुथय् याइ ।

ख) न्ह्यस: छि, ज्य:नां याये धुंका: गन भायादी ?

लिस: जि ज्य:नां याये धुंका: व्वनेकुथिइ वने ।

ग) न्ह्यस: बेलि गबलय् याइ ?

लिस: बेलि बहनी याइ ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

खँग्वः

भाले

cock

इलचं

घडी

clock

सिसाबुसा

फलफूल

fruits

ब्वनेकुथि

विद्यालय

school

तुच्चा

खाजा

tiffin

म्हितः

खेलन

to play

दुरु

दूध

milk

घने

सुत्नु

going to sleep

याज्या

१. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

क) सुथ न्हापां कौला यायेबल्य् छु नइ ?



ख) ज्यःनाः यायेबल्य् छु छु नइ ?



ग) तुच्चा धइगु गबल्य् याइ ?



घ) बेलि धइगु गबल्य् याइ ?



ङ) ब्वनेकुथि गबल्य् वनी ?



२. ज्वः लाकादिसँ :



तुच्चा



ज्यःनाः



सिसाबुसा



कौला



३. परियोजना ज्या :

छिं थौं सुथनिसँ छु छु भपादिया ? च्वयादिसँ ।



क्रियाकलाप

ख्वातुगु भ्वंयागु इलचं दयेकाः उकी गुलि बजे र्वंगः हाली ? गुलि बजे कौला याइ ? आदि मस्तयूत हे इलचनयू ई क्यनेगु याकादिसँ । नसात्वँसाया खँग्वः तःकःमछि, धायेकादिसँ । च्वयू बियातःगु क्पिपा क्यनाः नां धायेकादिसँ । च्वयू बियातःगु चिनाखँ लयू तयाः हायेकादिसँ । मेमेगु न्हून्हुगु खँग्वः तःकःमछि, धायेकादिसँ ।



२.४ क्वथाय् दइगु ज्वलंया नां



सिकाइ उपलब्धि :

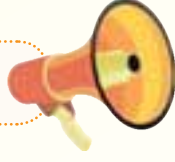
थः च्वनेगु क्वथाय् छु छु ज्वलं दु धायेफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः ५)



जिगु क्वथाय् खाता दु । जि खाताय् च्वनेगु खः । खाताय् लासा दु । खाताय् फांगा व
सिलः दु । खाताय् फुंग नं दु । क्वथाय् मत नं दु । क्वथाय् इलचं नं दु । क्वथाय् मेच नं
दु । क्वथाय् भ्यालं निभाः दुहां वल । क्वथाय् चःया किपा खायातःगु दु ।

न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः इलचं छु धयाच्चनी ?

लिसः इलचं ई धयाच्चनी ।

ख) न्ह्यसः छिगु क्वथाया बँय् छु दु ?

लिसः जिगु क्वथाया बँय् गलैँचा दु ।

ग) न्ह्यसः छिगु क्वथाय् छिं सफू गन तयेगु यानादिया ?

लिसः जिगु क्वथाया च्याकय् जिं सफू तयेगु याना ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

खाता

खाट

cot

लासा

ओछ्यान

mattress

फांगा

सिरक

quilt

फुंग

तकिया

pillow

इलचं

घडी

watch

याज्या

१. कृपा च्वयादिसँ :

- क) इलचं
- ख) श्याः
- ग) दराज
- घ) मेच
- ङ) फोटो

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) छिगु क्वथाय् दुगु न्याता वस्तुया नां धयादिसँ ।
- ख) खाताय् छु छु दु ?
- ग) इलचंनं छु याइ ?
- घ) क्वथाय् निभाः गनं वइ ?
- ङ) क्वथाय् छु खायातःगु दु ?

३. परियोजना ज्या :

छँजःपिंके न्यनाः छिगु क्वथाय् दुगु दक्व ज्वलंया नां च्वयादिसँ । ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

क्वय् बियातःगु क्वथाया कृपा क्यनाः छु छु ज्वलं दु धायेकादिसँ । मस्तय् थःगु क्वथाय् छु छु ज्वलं दु फयांफत्तले अप्वः नां धायेकादिसँ । मस्तय् क्वथाय् दुगु व कृपाया क्वथाय् बियातःगु ज्वलं मध्ये छु छु दु मदु खँल्हाबल्हा यानादिसँ । थुकी यक्व खँवः दुगु व मस्तय् थःगु क्वथाया ज्वलं लुमंके माःगु जूगुलिं दक्व मस्तय् म्हातिं म्हातिं दुथ्याकादिसँ ।



२.५ मस्तय् लं



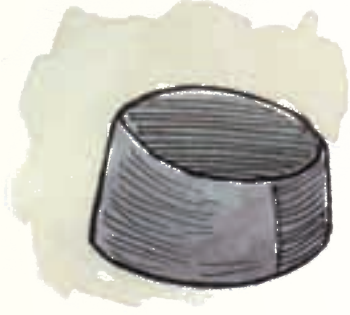
सिकाइ उपलब्धि :

थःपिसं गजाःगु लं फिनातयागु व तिसा तियातइगु दु धइगु बारे धायेफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः ५)

क) प्वाकलं (भोटो) :

जिं म्वःलहुइ धुंकाः प्वाकलं फिना । चिकुलां मामं कपाय्
तयाः तके यानाः प्वाकलं फिकादिल ।



ख) तपुलि :

जिमि अबुं तपुलि छ्यनय् पुयादी । लः व फसं मकयेकेत
तपुलिं पुइकेगु याइ हँ । चिकुलां मस्तय्त लुमुक तयेत गा
तपुलिं पुइकेगु याइ हँ ।



ग) पुतुलं (भोटो) :

पुतुलं सुति कापतं दयेकातइ । उकिं नकतिनि बूम्ह मचायात
नाइसे च्वंक फिकेगु याइ ।



घ) सुरुवाः :

थ्व मिसामस्त व मिजंमस्तय्त न्ह्याकेगु याइ । थ्व सुति कापःयागु
दयेकी ।



ङ) घांघर :

थ्व मिसा मचायात फिकेगु याइ ।

च) कल्लि :

मिसा व मिजं मस्तयूत जा नकीबलय् तुतिइ कल्लि न्ह्याकेगु याइ ।



छ) मार्चा :

थ्व विशेष याना: मचायात जा नकीबलय् न्हायूपनय् सुइकेगु याइ ।

न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः छिं चिकुलां गज्याःगु तपुलिं पुयादिया ?

लिसः जिं चिकुलां गा तपुलिं पुया ।

ख) न्त्यसः पुतुलं गन फी ?

लिसः पुतुलं म्हय् फी ।

ग) न्त्यसः सुरुवाः गन न्त्याइ ?

लिसः सुरुवाः म्हया क्वय् न्त्याइ ।



खँगवः धुकू

खँगवः ईर्क

नेपालभाषा	नेपाली भाषा	अंग्रजी
म्ह	शरीर	body
लुमुक्क	न्यानो हुने गरी	warming
नकतिनि	भर्खर	just
नाइसे	नरम	soft
तुतिइ	खुट्टामा	in the leg
न्हायूपनय्	कानमा	in the ear

याज्या

१. कलपा स्वयाः ज्वः लाकादिसँ :

तडुलल



घांघर



सुरुवाः



डुतुलं



डुवाकलं



कल्लल



डुाचाः



३. किपा स्वयाः नां च्वयादिसँ :

क)



.....

ख)



.....

ग)



.....

घ)



.....

ङ)



.....

च)



.....

छ)



.....

३. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

क) छिं फिनातयागु लंया नां छु खः ? धयादिसँ ।

ख) छिगु मामं फिनादीगु लंया नां छु खः ?

ग) छिगु बाःनं फिनादीगु लंया नां छु खः ?

घ) छितः यःगु लंया नां धयादिसँ ।

ङ) छि ब्वनेकुथिइ वनेबलय् छु लं फिनादिया ?

४. परियोजना ज्या :

छिगु छँय् च्वय् बियातःगु ज्वलं मध्ये छु छु दु नां च्वयादिसँ । ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

थ्व सम्बन्धी किपा क्यनाः च्वय् बियातःगु नांत धायेकादिसँ । खँग्वःत तःकःमछि धायेकादिसँ ।
च्वय् बियातःगु ज्वलं फयाफत्तले वास्तविक रुपय् क्यनाः, थीकाः नां धायेकादिसँ ।



सिकाइ उपलब्धि :

ससुद्यः म्हसीकेफइगु व श्रीपञ्चमीबलय् आखः च्वयेगु सुरु याइगुबारे बयान
यायेफइगु । (पाठ्यघन्टी ल्याः ६)

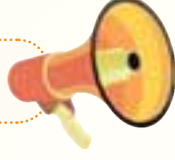


जिं ससुद्यःयात भागि यानाः । ससुद्यः ज्ञानया द्यः खः । ससुद्यःया प्यका ल्हाः दु । खव
ल्हातं विणा ज्वनीम्ह ससुद्यः । जव ल्हातं सफू ज्वनीम्ह ससुद्यः ।

जिं श्रीपञ्चमीकुन्हु ससुद्यःया पुजा याना । मामं पुजा यायेत स्वां, सिन्हः, जाकि, किसली,
बजि (नैबेद्य), प्यारा, तु, कःछे, सिसाबुसा तयाः पुजाभः बियादिल । जिं ससुद्यःयाथाय् मालिसे

पुजा या:वना । अन म्व:म्व: मस्त द्य:याथाय् आख:ग्व: (अ, आ, इ, ई), (क, ख, ग,)
 च्वयाच्चन । जिं नं च्वया । मस:पिंत च्वयेगु नं स्यना । अले मचातय्सं आख: च्वयेसइ ।
 थ्वकुन्हुयात शिक्षारम्भ दिं नं धाइ । त्वा:त्वाल्य् पलिस्था यानात:पिं ससुद्य:यात पुजा याइ ।
 स्वयम्भूइ नं ससुद्य:या पुजा या:वनी । ब्वनेकुथिइ नं ससुद्य: पुज्याकी । ब्वनामिपिंत स्यनामिं
 सिन्ह: तिकादिल । जित: प्रसाद नं बियादिल ।

न्त्यस: लिस:



क) न्त्यस: प्यका ल्हा: धयागु छु ख: ?

लिस: प्यका ल्हा: धयागु प्यपा ल्हा: धा:गु ख: ।

ख) न्त्यस: किसलीइ छु छु तइ ?

लिस: किसलीइ जाकि, ध्यबा व ग्व:ग्वय् तइ ।

ग) न्त्यस: ससुद्य:यात छु द्य: नं धाइ ?

लिस: ससुद्य:यात सरस्वतीद्य: नं धाइ ।



खँग्व: धुकू

खँग्व: धुकू

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

ससुद्य:

सरस्वती देवी

Goddess Saraswoti

किसली

सलिचांमा चामल,
पैसा र सुपारी दाना
राखेको

small clay bowl with rice,
coin and betel nut

सिसाबुसा

काँचो केराउ लगायत
फलफूलका टुक्रा

cutting fruits with green peas

शिक्षारम्भ

सुरुमा अक्षर चिनाउने

starting of the letters writing

पलिस्था

स्थापना

establish

ब्वनामि

विद्यार्थी

student

स्यनामि

शिक्षक

teacher

याज्या

१. बियातःगु खँवःत ज्वःलाकादिसँ :

क) ससुद्यः	सफू ज्वनीम्ह
ख) ससुद्यःया पुजा	श्रीपंचमी खुनु याइ
ग) खव ल्हाः	विणा ज्वंम्ह
घ) जव ल्हाः	ज्ञानया द्यः



२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) आखः स्यनीम्ह द्यःया नां छु खः ?
- ख) आखः छाय् सयेकेमाः ?
- ग) ससुद्यः गन गन दइ ?
- घ) आखः सलकि छु दइ ?
- ङ) ससुद्यः पुजा यायेत छु छु माः ?

३. खँपुइ छ्यलादिसँ :

- क) आखः
- ख) ससुद्यः
- ग) स्वां
- घ) जाकि
- ङ) ल्हाः

४. परियोजना ज्या : ससुद्यःया किपा च्वयाः ब्वनेक्वथाय् ब्वयादिसँ ।



क्रियाकलाप

थ्व पाठ प्रयोगात्मक रुपं स्यनादिसँ । सरस्वती द्यःया किपा व पुजाज्वलं तयार यानाः मस्तयूत ब्वनेक्वथाय् पुजा याकादिसँ । बोर्डय् अ, आ, व क, ख, च्वकादिसँ । ससुद्यःया किपा च्वकेगु धेंधेंबल्लाः कासा याकादिसँ ।



सिकाइ उपलब्धि :

चीभाः, देगः, गणेद्यः व वसुन्धराद्यः म्हसीकेफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः १६)



४.१ चीभाः

चीभाः न्याम्ह भगवानपिं तथाः दयेकातःगु दु । प्यम्ह बुद्ध प्यंगू दिशाय् ध्यानमुद्राय् दइ । छम्ह भगवान खने दइमखु । चीभालय् च्वंपिं प्यम्ह भगवान मध्ये पूर्व दिशाय् अक्षोभ्य दु । पच्छिमय् अमिताभ भगवान दु । उत्तर दिशाय् अमोघसिद्धि भगवान दु । दक्षिणय् रत्नसम्भव भगवान खनेदइ । खने मदुम्ह वैलोचन भगवान खः । चीभालय् गजू नं दइ । चीभाः अप्वःयानाः ल्वहंयागु दइ । क्वय् आसनया रुपय् ल्वहंया प्यकुंलाकः तह तह यानाः दयेकातइ ।



न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः चीभाःयात छु नं धाइ ?

लिसः चीभाःयात चैत्य नं धाइ ।

ख) न्ह्यसः चीभालय् ग्वःम्ह भगवान खनेदइ ?

लिसः चीभालय् प्यम्ह भगवान खनेदइ ।

ग) न्ह्यसः चीभालय् च्वनीपिं न्याम्ह भगवानयात छु धाइ ?

लिसः चीभालय् च्वनीपिं न्याम्ह भगवानयात पञ्चबुद्ध धाइ ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू

नेपालभाषा

ध्यान मुद्राय्

खने दइमखु

ल्वहंयागु

प्यकुंलाकः

नेपाली भाषा

ध्यान मुद्रामा

देख्न सकिंदैन

ढुंगाको

चारकुने

अंग्रजी

in the meditation

cannot see

made by stone

square shaped

याज्या

१. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँग्वः तयादिसँ :

क) भगवान बुद्धया मूर्ति तयाः दयेकातःगु खः । (रथ / चीभाः)

ख) चीभाःयात नं धाः । (देगः / चैत्य)

ग) न्याम्ह बुद्धयात धाइ । (पञ्चबुद्ध / महाबुद्ध)

घ) चीभालय् बुद्ध खने दइमखु । (छम्ह / प्यम्ह)

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) चीभालय् ग्वःम्ह भगवान दु ?
- ख) चीभालय् ग्वःम्ह भगवान खनेदइ ?
- ग) चीभालय् खने मदुम्ह भगवानया नां छु खः ?
- घ) छिं चीभाः गन गन खनादिया धयादिसँ ।

३. परियोजना ज्या :

छिं चीभाः गन गन खनादिया ? चीभाः गन गन दु छँय् मांअबुयाके न्यनाः ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

मस्तय्सं गन गन चीभाः खंगु दु खँल्हाबल्हा यानादिसँ । ख्वातुगु बत्ता व पिरामिड स्वानाः चीभाःया नमूना दयेकाः प्यंगू दिशाया नां सहित केन्द्रया थाय् मस्तय्त थीकाः थुइकादिसँ । सतिक लाःगु चीभाःया भ्रमण याकादिसँ ।

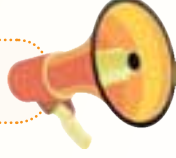


४.२ देगः

द्यःपिं तयेत देगः दयेकातःगु खः । देगलय् दुने
द्यः दइ । वा, फसं मगायेकेत देगः दयेकातःगु खः ।
देगलय् पौ दइ । पलिया च्वय् गजू दइ । देगलय्
दुहां वनेत लुखा नं दइ । गनं खापा दुसा गनं खापा
दइमखु । द्यःया नामं देगःया नां जुयाच्चनी । गथेकि
: गणेद्यः दुगु देगःयात गणेद्यःया देगः धाइ । ससुद्यः
दुगु देगःयात ससुद्यःया देगः धाइ ।



न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः देगःया गजू गथे च्वनी ?

लिसः देगःया गजू च्वामुसे च्वनी ।

ख) न्त्यसः कृष्णद्यः दुगु देगःयात छु देगः धाइ ?

लिसः कृष्णद्यः दुगु देगःयात कृष्ण देगः धाइ ।

खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू



नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

पौ

छाना

roof

गजू

गजूर

pinnacle

लुखा

ढोका

door

याज्या

१. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँगवः तयादिसँ :

- क) छःपिं चवनीगु थाय्यात धाइ । (छँ / देगः)
- ख) देगल्य् दुने दइ । (छः / खालि)
- ग) देगःया दकल्य् चव्य् दइ । (पौ / गजू)
- घ) देगल्य् दुहां वनेत दइ । (इयाः / लुखा)
- ङ) छःया नामं देगःया जुइ । (नां / ठेगाना)

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) छःपिं चवनीगु थाय्यात छु धाइ ?
- ख) देगःया दकल्य् चव्य् छु दइ ?
- ग) देगल्य् दुहां वनेत छु दइ ?
- घ) ससुछः दुगु देगःयात छु धाइ ?
- ङ) छिं खंगु न्यागः देगःया नां धयादिसँ ।

३. परियोजना ज्या :

छिं देगः गन गन खनादिया ? देगः गन गन दु छँय् मांअबुयाके न्यनाः ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

देगःया थीथी क्पिपा मस्तय्त क्यनाः देगःया नां धायेकादिसँ । मस्तय्सं खंगु देगःया नां धायेकादिसँ । गन गन देगल्य् वनागु दु धायेकादिसँ । मस्तय्त सतिक च्वंगु देगःया भ्रमण याकादिसँ । खंगु खँत धायेकादिसँ । मस्तय्त देगःया क्पिपा च्वकाः रंग नं भरे याकादिसँ ।

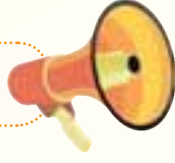


४.३ गणेशः



न्हूगु ज्या याइबलय् गणेशःयात पुजा याइ । न्ह्यागुं संस्कार याइबलय् भिं जुइमाः धकाः दकले न्हापां गणेशःयात पुजा याइ । किसिया छ्यं थें च्वंगु ख्वाः दुम्ह छः गणेशः खः । गणेशःया चिचीग्वःगु निग्वः मिखा दु । निपाः ततःपागु न्हाय्पं नं दु । ताःहाकःगु स्वं नं दु । स्वं गणेशःया न्हाय् खः । गणेशः ल्हवंम्ह छः खः । गणेशः भीत भिंगु सुवाः बीम्ह छः खः । गणेशःया यःगु मरि लड्डु खः । वया यःगु सिसाबुसा लैं खः । गणेशःयात विनायक नं धाः ।

न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः गणेद्यः गज्याःम्ह द्यः खः ?

लिसः गणेद्यः प्वाः तग्वःम्ह द्यः खः ।

ख) न्ह्यसः गणेद्यःया मेगु नां छु खः ?

लिसः गणेद्यःया मेगु नां विनायक खः ।

ग) न्ह्यसः गणेद्यःया मांअबु सु खः ?

लिसः गणेद्यःया मां पार्वती व अबु महाद्यः खः ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः ईर्क

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

भिं	असल	morally good
न्हापां	सबभन्दा पहिले	first of all
ख्वाः	अनुहार	face
चिचीग्वःगु	ससानो	small
स्वं	सूँड	trunk
यःगु मरि	मन परेको रोटी	favorite roti
लै	मुला	radish

याज्या

१. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँग्वः तयादिसँ :

- क) गणेद्यः सकसिगुं याइम्ह द्यः खः । (भिं / मभिं)
ख) गणेद्यःया ख्वाः ख्वाःथें च्वनी । (खिचा / किसि)
ग) गणेद्यःया ततःपागु निपा दु । (न्हाय् / न्हाय्पं)
घ) गणेद्यःया ताःहाकःगु न्हाय् खः । (स्यें / स्वं)
ङ) गणेद्यःया यःगु मरि खः । (प्यारा / लड्डु)

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) गणेद्यःया ख्वाः सुयागु ख्वाःथें च्वं ?
ख) गणेद्यःयाके गज्याःगु न्हाय्पं दु ?
ग) गणेद्यःया मिखा गथे च्वं ?
घ) गणेद्यःया न्हाय्यात छु धाइ ?
ङ) छिगु छँ नापं च्वंम्ह गणेद्यः स्वयाः बयान यानादिसँ ।

३. परियोजना ज्या :

छिं गणेद्यः गन गन खनादिया ? गणेद्यः गन गन दु छँय् मांअबुयाके न्यनाः ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

फयांफत्तले अप्वः गणेद्यःया किपा मस्तय्त इनाः छु छु खना धायेकादिसँ । नां धायेगुलिइ ग्वाहालि यानादिसँ । गणेद्यःया किपा च्वकादिसँ । छम्ह मचायात गणेद्यःया ख्वाःपाः तयेकाः सकसितं पुजा यायेगु नाटक याकादिसँ । नापसं लाःगु गणेद्यः चाःहीकादिसँ । खँगु खँत धायेकादिसँ ।



४.४ वसुन्धराद्यः

धनसम्पत्तिया द्यः धयाम्ह वसुन्धरा खः । थ्व द्यःया स्वपाः ख्वाः दइ । छपाः ख्वाः म्हासुगु रंगयागु खः । निपाःगु ख्वाः ह्याउंगु रंगयागु खः । स्वपाःगु ख्वाः तुयुगु रंगयागु खः । स्वपाः ख्वाः स्वंगू हे सम्पत्तिया प्रतीक खः । पृथ्वीया अन्न वा, छ्व, कःनि आदिया सम्पत्ति खः । खानीपाखें दुगु सम्पत्ति लुं, वहः, नं, हिरा आदि सम्पत्ति खः । मेगु समुद्र तःलय् दइगु धन मोती, भिम्पू खः । थ्व फुकंया द्यः वसुन्धरा खः । गुंला कृष्ण तृतियाकुन्हु वसुन्धराद्यःयात विशेष पुजा याइ । थुबलय् अपसं च्वनिगुयात तिलाव्रत धकाः धाइ । वसुन्धरा द्यः पुजा याइबलय् म्हासुगु स्वां, जाकि, कापः तयेगु याइ । वसुन्धराद्यः मिसाम्ह खः । वया खुपा ल्हाः दु । पलेस्वानय् फ्यतुनाः कलशय् तुति तयातःम्ह द्यः खः ।

न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः वसुन्धराद्यःया दथुइ च्वंगु ख्वाःया रंग गथे च्वं ?

लिसः वसुन्धराद्यःया दथुइ च्वंगु ख्वाःया रंग म्हासुगु खः ।

ख) न्त्यसः पृथ्वीया द्यः धकाः सुयात धाइ ?

लिसः पृथ्वीया द्यः धकाः वसुन्धरायात धाइ ।

खँग्वः धुकू

खँग्वः र्दिक



नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

स्वपाः

तीनवटा

three

म्हासुगु

पहेलो

yellow

ह्याउंगु

रातो

red

याज्या

१. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँग्वः तयादिसँ :

- क) वसुन्धराद्यः द्यः खः । (मिजंम्ह / मिसाम्ह)
- ख) धनसम्पत्तिया द्यः धयाम्ह खः । (गणेद्यः / वसुन्धराद्यः)
- ग) वसुन्धराद्यःया ख्वाः दु । (निपाः / स्वपाः)
- घ) वसुन्धराद्यःया व्रत च्वनीगुयात धाइ । (तिलाव्रत / महाव्रत)
- ङ) वसुन्धराद्यःया ल्हाः दु । (खुपा / प्यपा)

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) वसुन्धराद्यःया ग्वःपाः ख्वाः दइ ?
- ख) वसुन्धराद्यःया ख्वाः छु छु रंगयागु जुइ ?
- ग) पृथ्वीया सम्पत्ति छु छु खः ?
- घ) खानी सम्पत्ति धकाः छु छु दइ ?
- ङ) वसुन्धराद्यःया पुजा याइबलय् छु छु ज्वलं तइ ?

३. परियोजना ज्या : छिं वसुन्धराद्यः गन गन खनादिया ? वसुन्धराद्यः गन गन दु छँय् मांअबुयाके न्यनाः ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

वसुन्धराद्यःया किपा मस्तय्त इनाः छु छु खन धायेकादिसँ । नां धायेगुलिइ ग्वाहालि यानादिसँ । छम्ह मचायात वसुन्धराद्यःया ख्वाःपाः तयेकाः सकसितं पुजा यायेगु नाटक याकादिसँ । सतिक लाःगु वसुन्धराद्यःयाथाय् चाःहीकादिसँ । खँगु खँत धायेकादिसँ । थ्व सम्बन्धी भिडियो क्यनादिसँ ।



सिकाइ उपलब्धि :

पुं व छिपाया ज्याबारे बयान यायेफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्या: ८)

५.१ पुंया ज्या



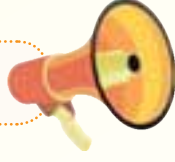
भ्वंतय् वस्तुया किपा च्वयेगुयात चित्रकला धाइ । थाय्थासय् रंगीन चित्रकला च्वयातःगु दु । चित्रकला च्वइपिंत पुं (चित्रकार) धाइ । पुंतय्सं रंग छायेपीगु याइ ।

५.२ छिपा ज्या :

कापतय् रङ्ग छीम्हेसित छिपा धाइ । कापतय् जायेक बुत्ता (फवः) तयाः छिनातइ । बुट्टा न्ह्यागुं हे आकारया दइ । बुत्ता छीत थासा दइ । स्वांफवःयागु बुत्ता दुगु थासा नं दु । थासा रङ्गय् थुनाः कापतय् तिकेगु याइ । अले कापः बुत्तां जाइ ।



न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः पौभाः च्वयेगु नं चित्रकला खः ला ?

लिसः पौभाः च्वयेगु नं चित्रकला खः ।

ख) न्ह्यसः जनाकै वल धाःसा पुंतय्सं छु याइ ?

लिसः जनाकै वल धाःसा पुंतय्सं कैया नापसं सिंहया चित्र च्वइ ।

ग) न्ह्यसः थासा धाःगु छु खः ?

लिसः आखः वा बुत्ता कियातःगु सिं वा नयागु ज्वलंयात थासा धाइ ?



खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू

नेपालभाषा

नेपाली भाषा

अंग्रजी

किपा

चित्र

drawing

छिना

छापे

print

थासा

छापे साँचो

block or printing

याज्या

१. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँवः तयादिसँ :

- क) भ्वँतय् वस्तुया किपा च्वयेगुयात धाइ । (चित्रकला / नृत्यकला)
- ख) चित्रकला च्वइपित धाइ । (पुं / तुं)
- ग) पुंतय्सं छाय्पीगु याइ । (लाकां / रंग)
- घ) बुत्ता छीत दइ । (थासा / हासा)
- ङ) कापतय् रङ्ग छीम्हेसित धाइ । (छपा / छिपा)

२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) पुंतय्सं छु ज्या याइ ?
- ख) किपा च्वयेत छु छु ज्याभः माः ?
- ग) छिपातय्सं छु ज्या याइ ?
- घ) रंग छीत छु छु ज्याभः माः ?
- ङ) छितः गज्याःगु थासा यः ?

३. परियोजना ज्या : छितः यःगु छगू बुत्ता इरेजरय् कीत मांअबुयात धयादिसँ । व बुत्ता छ्यलाः कापीया छपाना जायेकादिसँ ।



क्रियाकलाप

किपा च्वयेत म्हतिं छपाः छपाः भ्वं इनादिसँ । उकी थःत यःगु किपा च्वकाः रंग भरे याकादिसँ । च्वय् बियातःगु खँबारे खँल्हाबल्हा यानादिसँ । इरेजरय् साधारण बुत्ताया थासा दयेकातःगु मस्तय्त इनादिसँ । थासां मस्तय्त कापःया कुचाय् छापे याकादिसँ । अथे हे मस्तय्गु ल्हातय् रङ्ग (मसी) तयेकाः कापःया कुचाय् छापे याकादिसँ । किपा च्वयातःगु भ्वं मस्तय्त म्हतिं छपाः इनादिसँ । उकी पाय्छिगु रङ्ग तयेकादिसँ । रङ्ग छीगु ज्या पुंतय्सं व कापतय् बुत्ता कीगु ज्या छिपातय्सं याइगुबारे खल्हाबल्हा यानादिसँ । छिपातय्सं थःगु थर रंजित, रंजितकार च्वइगुबारे धयादिसँ ।



सिकाइ उपलब्धि :

सकारात्मक विचार व्यवहार्य क्यनेफइगु । हनाबना यायेसइगु । कुमार पुजा व कुमारी पुजाया बारे बयान यायेफइगु ।
(पाठ्यघन्टी ल्या: १२)



६.१ सकारात्मक विचार व हनाबना

जिगु नां खः ।

जिमिगु छँय् जिमि बाः अले मां नं दु ।

जिं सुथय् मां बाःयात ज्वजलपा याना ।

जितः केहँचा तसकं यः । जिं वयात माया याना ।

जिमि दाइनं जितः तसकं माया याः ।

न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः छिमिथाय् छँय् सु सु दु ?

लिसः जिमिथाय् छँय् जिमि मां बाः दु ।

ख) न्ह्यसः छं तता, केहँ व किजा मद्दु ला ?

लिसः तता व केहँ दु, किजा मद्दु ।

ग) न्ह्यसः छंत किजा यः ला ?

लिसः यःनिसा ।





खँग्वः धुकू

खँग्वः हिक

<u>नेपालभाषा</u>	<u>नेपाली भाषा</u>	<u>अंग्रजी</u>
अजि	बज्यै	grand mother
बाज्या	बाजे	grand father
ज्वजलपा	नमस्कार	greetings
तता	दिदी	elder sister
क्यहँ	बहिनी	younger sister
दाइ	दाजु	elder brother
किजा	भाइ	younger brother

याज्या

१. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) छिमिथाय् छँय् बाज्या अजि नं दु ला ?
- ख) अजि बाज्यायात ज्वजलपा याना ला ?
- ग) छँय् निनिपिं नं दु ला ?
- घ) जिमि बाःया नां खः ।
- ङ) जिमि मांया नां खः ।

२. परियोजना ज्या : विद्यार्थी थवंथवय् परिवारया बारे खँलाबल्हा याकादिसँ ।



क्रियाकलाप

मस्तय् छँय् दुपिं परिवारया दुजःपिनिगु बारे जानकारी कयादिसँ लिसें सकसितं हनाबना तये माःगु बारे ध्वाथुइकादिसँ ।



६.२ कुमार व कुमारी पुजा



जिमिथाय् बहालय् थौं हुलहुल मनूत मुनाच्चन । जि थें हे मचा मचापिं नं यक्व हे दु । मिसापिं नं मिजपिं नं मचातय्सं बांबांलाःगु लं फिनातःगु दु । जिमि बाःनं उपिं मचातय्त कुमार पुजा व कुमारी पुजा याइगु हँ धयादिल । जिमि मामं जितः न्हापा हे कुमार पुजा याये धुंकल धकाः कनादिल । अले जिमि ततायात नं कुमारी पुजा याये धुंकल हँ ।

मचा बूबलय्यागु बुसँ मखाःनिपिं मिजंमचातय्त कुमार पुजा याइगु हँ । इहि मयाःनिपिं मिसामचातय्त कुमारी पुजा याइगु हँ । इलय्ब्यलय् थथे थाय्थासय् कुमार पुजा व कुमारी पुजा याइगु धकाः जिमि अजिं नं धयादिल । मस्तय्त थथे पुज्यात धाःसा देशय् शान्ति जुइ, यानागु ज्या पूवनी हँ ।

न्त्यसः लिसः



१. न्त्यसः छिमिथाय् बहालय् सु सु दु ?

लिसः जिमिथाय् बहालय् हुलहुल मनूत दु ।

२. न्त्यसः मचातसें गजाःगु लं फिनातल ?

लिसः मचातसें बांबांलाःगु लं फिनातल ।

३. न्ह्यसः कुमार पुजा, कुमारी पुजा यात धाःसा छु जुइ हँ ?

लिसः कुमार पुजा, कुमारी पुजा यात धाःसा देशय् शान्ति जुइ हँ ।



खँगवः धुकू

खँगवः धुकू

नेपालभाषा	नेपाली भाषा	अंग्रजी
कुमार	कुमार केटो	boy
कुमारी	कन्या केटी	girl
मचा	बच्चा	child
हुलहुल	घुइँचो	crowd
इहि	बेल विवाह	marriage with Bela (a wood apple)
पूवनी	पूरा हुन्छ	will be achieved

याज्या

१. क्वय् बियातःगु प्वंगु थासय् पाय्छिगु लिसः जायेकादिसँ :

क) जितः पुजा याये धुंकल । (कुमार/कुमारी)

ख) जिमिगु छँ दु । (बहालय्/चुकय्/लाछिइ/सतकय्)

ग) कुमार पुजा, कुमारी पुजा यात धाःसा यानागु ज्या हँ । (पूवनी/पूमवनी)

२. परियोजना ज्या : विद्यार्थी थवंथवय् कुमार पुजा, कुमारी पुजा यायेधुन वा मधुनिबारे खँलाबला याकादिसँ ।



क्रियाकलाप

मस्तय् छँय् दुपिं मेपिनि कुमार पुजा, कुमारी पुजा यात वा मयाःनि बारे जानकारी कयादिसँ । सकसितं कुमार पुजा व कुमारी पुजाया महत्वबारे ध्वाथुइकादिसँ । ब्वनेक्वथाय् कुमार पुजा व कुमारी पुजा यायेगु नाटक याकादिसँ ।

भौगोलिक स्वरूप व प्राकृतिक स्वरूप



सिकाइ उपलब्धि :

ख्यःया परिभाषा वीफइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्याः ८)

थन ख्यःया बारे ध्वाथुइके ।

चकंगु थाय्यात ख्यः धाइ ।

ख्यलय् स्वांमा, सिमा पिनातःगु दइ ।

ख्यलय् देगः व चीभाः नं दइ ।

ख्यलय् मस्त म्हिती ।

चिकुलाय् ख्यलय् निभाः पाइ ।

ख्यलय् वा नं पाइ ।

यँया तिंख्यः, बुरांख्यः व भुइख्यः नांजाः ।



न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः ख्यलय् सुथय् छु याइ ?

लिसः ख्यलय् सुथय् मनूत चाःह्यू वइ ।

ख) न्त्यसः ख्यलय् मेगु छु ज्या याइ ?

लिसः ख्यलय् ततःधंगु ज्याभवः याइ ।

ग) न्त्यसः सम्यक पुजा गन याइ ?

लिसः सम्यक पुजा ख्यलय् याइ ।

खँगवः धुकू

खँगवः धुकू



नेपालभाषा	नेपाली भाषा	अंग्रजी
ख्यः	सम्म परेको ठाउँ	open plain
स्वांमा	फूलको बोट	flowering plant
चिकुलाय्	जाडो महिनामा	in winter
नांजाः	प्रख्यात	famous
निभाः	घाम	sunlight

याज्या

१. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) गज्याःगु थाय्यात ख्यः धाइ ?
- ख) ख्यलय् छु छु याइ ?
- ग) मस्त गन म्हिती ?
- घ) वा गन पाइ ?
- ङ) यँया नांजाःगु स्वंगू ख्यःया नां धयादिसँ ।

२. परियोजना ज्या : छिगु छँ नापसं लाःगु ख्यलय् मनूतय्सं छु छु यानाचवन ? ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

मस्तय्सं नापसं लाःगु ख्यःया भ्रमण याकादिसँ । ख्यलय् सुनां सुनां छु छु यानाचवन खँलाबल्हा यानादिसँ । ख्यलय् मेगु छु छु याइ मस्तय्गु थःथःगु अनुभव धायेकादिसँ ।

एकाइ

८

स्वास्थ्य शारीरिक, सुचुकुचु व कासा



सिकाइ उपलब्धि :

थःगु म्हया सुचुकुचु यायेमाःगुबारे धायेफइगु व कासा (प्वाःस्याल्ल्ल् पी स्याल्ल्ल्ल्, घः, लों दाया खौ दाया) म्हितेफइगु । (पाठ्यघन्टी ल्याः ३६)



द.१ म्ह व म्हया सुचुकुचु

द.१.१ म्ह

जिगु म्हय् छयं, मिखा, न्हाय्पं, न्हाय्, म्हतु, ल्हाः व तुति दु । थुकियात म्हव्व धाइ । जिगु ल्हातय् व तुतिइ पतिं नं दु ।

द.१.२ म्हया सुचुकुचु

जिं निरोगी जुइत छयं, मिखा, न्हाय्पं, न्हाय्, म्हतु, ल्हाः व तुति सुचुकुचु याना ।



छयंया सुचुकुचु :

जिं माःकथं म्वःल्हुया । छयनय् चिकं तिला । ककीचां सँ
छयना । छयंया सुचुकुचु यात धाःसा छयं स्वस्थ जुइ ।



मिखाया सुचुकुचु :

जि धू व कुँ वःथाय् मवना । जिं अप्वः टि.भि., मोबाइल आदि मस्वया । छायाःधाःसा
थुकिं जिगु मिखा स्यनी । जिं मिखाय् वःगु पिचः नं इलय्ब्यलय् सफा यानाच्चना ।



म्हुतुया सुचुकुचु :

जिं माःकथं म्हुतु कुल्ला याना । जिं मञ्जन
तयाः बुरुसं वायात सफा याना । थथे यात
धाःसा म्हुतु व वा स्वस्थ जुइ ।

न्हाय्या सुचुकुचु :

जिं न्हि वांछ्वयाः न्ह्याबले न्हाय् सफा
याना । जिं द्यनेबलय् न्हाय् त्वपुयाः मद्यना ।
न्हाय् त्वपुया द्यनकि न्हासं माःकथं सासः ल्हाये
फइमखु ।



न्हाय्पं सुचुकुचु :

जिं थँजिपिंत धया: न्हाय्पं सफा याना । जिं थ:म्हेस्यां हे न्ह्य:नेला:थें न्हाय्पं गबलें मकुला ।



ल्हा: सुचुकुचु :

जिं नये न्ह्य: व नयेधुंका: साब्बनं ल्हा: बांलाक सिला । च:बिइ वना वयेधुंका: नं साब्बनं ल्हा: बांलाक सिला । जिं लुसि ता:हाक: जुलकि लुसि नेलकटरं चाना ।

तुति सुचुकुचु :

जि पिहां वये धुंका: तुति सिला । जिं ब्वनेकुथिं लिहां वये धुंका नं तुति सिला । तुति फोहोर जुलकि ल्वय्या कीत तुतिइ घानावइ । अले ल्वचं कइ । जिं तुतिया लुसि नेलकटरं चाना ।



न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः भीसं म्ह छाय् सुचुकुचु यायेमाः ?

लिसः भीसं म्ह सुचुकुचु यात धाःसा भी स्वस्थ जुइ ।

ख) न्ह्यसः भीसं म्ह सुचुकुचु मयाःसा छु जुइ ?

लिसः भीसं म्ह सुचुकुचु मयाःसा भीत थीथी ल्वचं कइ ।

ग) न्ह्यसः छिगु फोहोरी पासापिंत छिं छु सल्लाह बियादी ?

लिसः जिं फोहोरी पासापिंत म्ह स्वस्थ तयादिसं मखुसा थीथी ल्वचं कइ धकाः सल्लाह बी ।



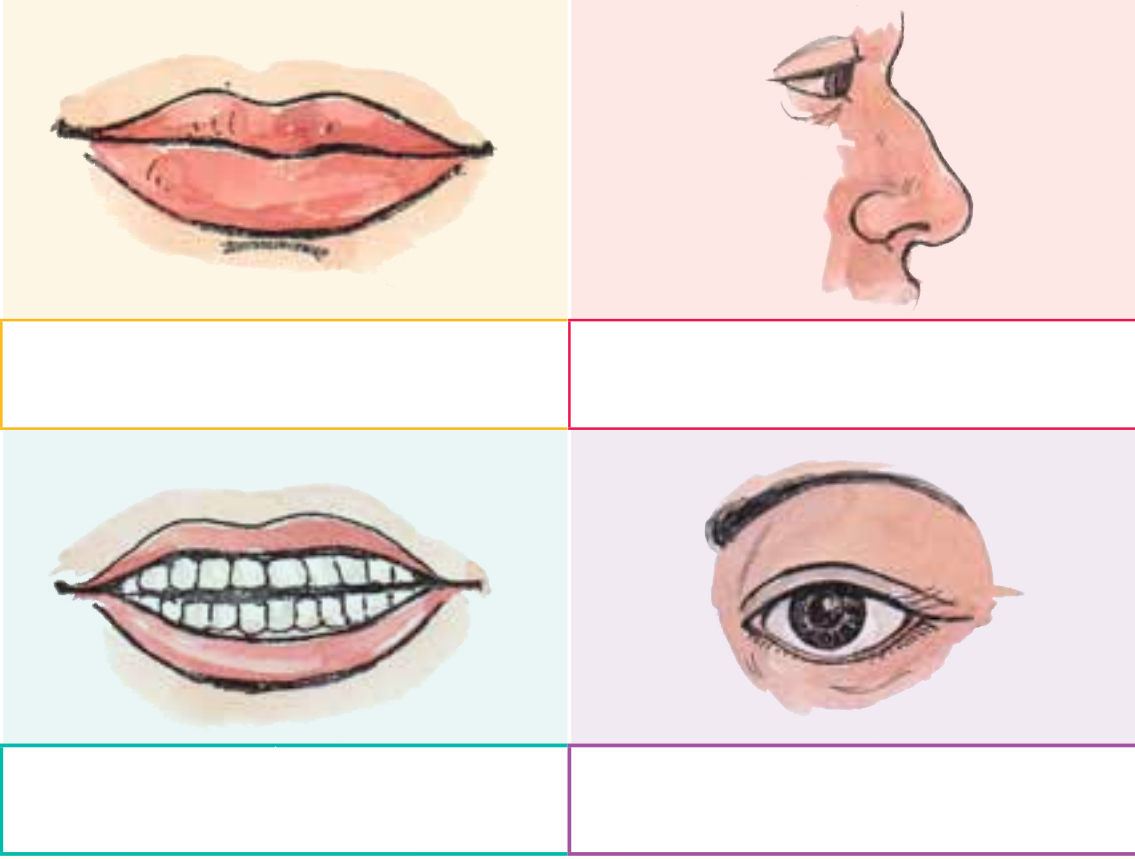
खँगवः धुकू

खँगवः धुकू

नेपालभाषा	नेपाली भाषा	अंग्रजी
म्ह	शरीर	body
सुचुकुचु	सफाइ	cleanliness
छयं	टाउको	head
मिखा	आँखा	eye
न्हाय्पं	कान	ear
न्हाय्	नाक	nose
म्हुतु	मुख	mouth
ल्हाः	हात	hand
तुति	खुट्टा	leg

याज्या

१. क्वय् बियातःगु क्पिपा स्वयाः नां च्वयादिसँ :



२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) छिगु म्हा थिथी ब्वया नां धयादिसँ ।
- ख) छिं छाय् म्वःल्हयादिया ?
- ग) म्हुतु स्वस्थ व वा किलं मनयेकेत छु यायेमाः ?
- घ) ल्हाः, तुति गय् यानाः सफा यायेमाः ?
- ङ) न्हाय्पंया सुरक्षा गय् यानाः यायेमाः ?

३. ज्वः लाकादिसँ :

क) न्हाय्	सँ छेनेगु
ख) मोल्हुइगु	वा चुलेगु
ग) ककिचा	लुसि चायेगु
घ) बुरुस	सासः ल्हायेगु
ङ) नेलकटर	साबों



४. क्वय् बियातःगु ब्वया ल्याः च्वयादिसँ :

- क) मिखा
- ख) न्हाय्
- ग) न्हाय्पं
- घ) तुति
- ङ) ल्हाः

५. किका च्वयादिसँ :

- क) वा नापंया म्हुतु
- ख) न्हाय्पं
- ग) मिखा

परियोजना ज्या :

लँय् वयाच्चंपिं न्याम्हेसित 'छिं वा न्हिं ग्वःक च्वलादिया ? ग्वःन्हुइ छक्वः म्वःल्हुयादिया ?' धकाः न्यनाः लिसः च्वयादिसँ । ब्वनेक्वथाय् धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

छम्ह मचायात न्ह्यःने थनाः मेपिं मस्तयूत म्हया थीथी ब्वया नां थीका धायेकादिसँ । कासा म्हितकादिसँ : स्वंगू पुचलय् मस्तयूत तयाः छगू पुचःया छम्हेसित म्हब्वयाः छगू नां धायेकादिसँ । मेगु पुचःया छम्हेसित थःगु म्हय् न्यंगु ब्व थीकेत धायेगु । पाय्छि जूसा १ नम्बर बीगु । अथे हे निगूगु पुचःयात म्हया ब्वया नां धायेके बीगु अले स्वंगूगु पुचःया छम्हेसित न्यंगु ब्व क्यनेत धायेगु । थथे यायां दक्व मस्तयूत पाः बीगु गुकिं यानाः दक्व मस्तयूसं म्हया नां धाये फयेमा । म्ह सुचुकुचु यायेमाःगु कारण ध्वाथुइकादिसँ । भिडियो क्लिप क्यनाः थीथी ब्वया नां व उकिया सुचुकुचु यायेमाःगुबारे खँलाबल्हा यानादिसँ ।



द.२ कासा

द.२.१ प्वाःस्याल्लल् पी स्याल्लल् कासा :

थ्व कासा न्याम्ह, खुम्ह पासापिं लिक्क लिक्क थितुंथीक गुचुमुचुक्क फ्यतुनाः म्हिती । न्हापं, न्हापल्याः धकाः हालाः नायः व दुम ल्यइ । दुम बाहेक सकसियां गाया दुने बजिप्वः थें यानाः प्वः दयेकाः ज्वनातइ । नायलं गत्ति छगः नापं ल्हाः म्हूचिनाः सकसिगुं गाया दुने 'प्वाःस्याल्लल् पी स्याल्लल्, प्वाःस्याल्लल् पी स्याल्लल्' धकाः हाहां कासामि मध्ये छम्हेसिगु गा दुने सुनानं वाःमचायेक गत्ति तइ । अय्सां हाहां न्हापां थें यायेगु दी मखु । दुम जूम्हं नायःया ल्हाःम्हू बांलाक स्वयाच्चनी । नायलं दुमयात स्वयाः ल्हाःम्हू फ्यनाः 'फुक फाक प्वाक् सुयाके गत्ति दु धा ।'

दुम जूम्हं थ्वयाके दु धकाः अन्दाजं थियाक्यनी । पाय्छि जूसा व कासामि दुम जुइ । न्हापांम्ह दुम नायः जुइ । पाय्छि मजूसा व हे हानं दुम जुइ । स्वकःतक नं पाय्छि मजूसा बं पुले कथं ध्वं हालेमाः । अले हानं वयात हे दुम यानाः कासा म्हिती ।



द.२.२ घः कासा :



थ्व कासा न्याम्ह, खुम्ह पासापिं फ्यतुनाः म्हिती । सकस्यां ल्हाः म्हुचिनाः बुद्दापतिं निपतिं ल्वाकाः चाकुला थें चाकलाक माय् क्यलीबलय् घः हिली थें ल्हाः संकाः म्हिती । थ्व म्हितीबलय् पासापिं सकस्यां पाःलाक्क थथे लसय् हंक धाइ 'माय् क्यला घिरिघिरी कःसू क्यला ध्याक्क ।'

द.२.३ लों दाया खौ दाया कासा :



थ्व कासा चिकुलाबलय् मकः कुकुं म्हितीगु कासा खः । थ्व कासा प्यम्ह न्याम्ह पासापिं मुनाः म्हिती । सकस्यां मकःया छचाःलिं च्वनाः ल्हाः निपां मकः कुनाच्चनीबलय् थें ल्हा

बँय् तयातइ । नायलं थःगु छपा ल्हाः म्हूचिनाः छसिनिसें सकसिगुं ल्हातय् विस्तारं थुसुथुसु दादां लसय् हंकाः थथे धाइ 'लों दाया खौ दाया हाकु मैचा, थौं वइला कन्हय् वइला मस्यू न्हां कोंचा, छ्वालि निपु पतम्हुयाः ध्वाइँ' अन्तिमय् ल्हाः लाःम्हेस्यां हाकनं सुरु याइ ।

न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः बं पुलेगु धाःगु छु खः ?

लिसः बं पुलेगु धाःगु जरिवाना पुलेगु धाःगु खः ।

ख) न्ह्यसः घः कासाय् सु दुम जुइ ?

लिसः घः कासाय् सु नं दुम जुइ मखु ।

ग) न्ह्यसः लों दाया खौ दाया कासा सुनां सुरु याइ ?

लिसः न्हापांम्हेस्यां थःगु म्हूचिनातःगु ल्हातं थःगु ल्हातय् थुसुक दायाः सुरु याइ । अले मेम्हेसिगु निपा ल्हातिइ पालंपाः 'लों दाया खौ दाया हाकु मैचा, थौं वइला कन्हय् वइला मस्यू न्हां कोंचा, छ्वालि निपु पतम्हुयाः ध्वाइँ' धाइबलय् ध्वाइँ लाःम्हेस्यां हाकनं सुरु याइ ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः हिकू

नेपालभाषा	नेपाली भाषा	अंग्रजी
कासा	खेल	game
म्हूचिनाः	मुठी पारेर	to make a fist
बुद्दापतिं	बुढी औला	thumb
माय्	मास	black beans
कःसू	बोक्रा भिकेको सानो केराउ	small beans without seed coat

याज्या

१. ज्वः लाकादिसँ :

क) यकंधाला

लौह दाया खौ दाया

ख) घः हिली थें ल्हासंका म्हितीगु कासा

कःसु क्यला ध्याक्क

ग) ल्हातय् थुसुथुसु दाया म्हितीगु कासा

घः कासा

घ) माय्केला घिरिघिरि

चागः म्हितेगु



२. प्वंगु थासय् पाय्छिगु खँवः तयादिसँ :

क) प्वाःस्याल्लल् पी स्याल्लल् कासाय् न्हापा लाःम्ह व लिपा लाःम्ह जुइ ।

ख) लौह दाया खौ दाया मैचा ।

ग) माय् क्यला कःसू क्यला ।

३. परियोजना ज्या : छिगु छँय् दीपिं दाजु, किजा, तता, केहँपिं व पासापिलिसे प्वाःस्याल्लल् पी स्याल्लल्, घः कासा व लौह दाया खौ दाया कासा म्हितादिसँ ।



क्रियाकलाप

कासा चकंगु थासय् म्हितकादिसँ । प्वाःस्याल्लल् पी स्याल्लल् कासा म्हितेत मस्तय्त ५ र ६ या पुचः दयेकाः सकसितं म्हितेगु पाः बियादिसँ । घः कासाय् त्याः बूगु सी दइ मखु बरु माय् क्यलेबलय् घः हिली थें च्वंक ल्हाः संकाः म्हितीगुलिं दक्व कासामितय्सं उतिकं न्ह्याइपुक म्हितकेत कुतः यानादिसँ । लौ दाया खौ दाया कासां मस्तय्गु ल्हाःया कसरत जुइगुलिं दक्व मस्तय्त पुचः दयेकाः म्हितकादिसँ ।

च्वय् बियातःगु कासा म्हितेत दक्व मस्तय्त ब्वति कायेकादिसँ ।



सिकाइ उपलब्धि :

माष्टर जगतसुन्दर मल्ल, चन्द्रमान मास्के, संगीना बैद्य व अरनिको म्हसीकेफइगु व वय्कःपिनिगु योगदान बारे धायेफइगु । (पाठ्यघन्टी ल्याः १२)

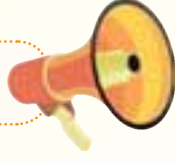
९.१ माष्टर जगतसुन्दर मल्ल

माष्टर जगतसुन्दर मल्लया छँ ख्वपया खौमा त्वाल्य् दु । वय्कः नेपालभाषाया प्यंगः थां मध्ये छगः थां खः । वय्कलं मातृभाषां शिक्षा ब्यूसा याकन थुइ धयादिल । थःगु छँय् स्कूल चायेकादिल । C A T 'क्याट' 'क्याट माने भौचा' धकाः ब्वंकादिल । दकलय् न्हापां मस्तय्त नेपालभाषां आखः ब्वंकादिल । उकिं वय्कःयात माष्टर धाःगु खः ।

वय्कः अनुवादक नं खः । वय्कलं अंग्रेजी भाय्या सफू नेपालभाषां भाय् हिला पिथनादिल । व सफूया नां 'इसपं दयेकातःगु बाखं' खः । लिसें वय्कलं 'गोमय्जुया बाखं' नं च्वयाः पिथनादिल ।



न्ह्यसः लिसः



- क) न्ह्यसः जगतसुन्दर मल्लयात छु धाइ ?
लिसः जगतसुन्दर मल्लयात माष्टर धाइ ।
- ख) न्ह्यसः 'मातृभाषा' धाःगु छु खः ?
लिसः मातृभाषा धाःगु थःगु मांभाय् खः ।
- ग) न्ह्यसः जगतसुन्दर मल्लं थःगु छेंय् छु यानादिल ?
लिसः जगतसुन्दर मल्लं थःगु छेंय् स्कूल चायेकादिल ।

९.२ चन्द्रमान मास्के

चन्द्रमान मास्केया छें येंया थाय् मदुइ दु । वय्कः नांजाःम्ह चित्रकार व मूर्तिकार खः । वय्कलं कार्टुन नं च्वयादी । वय्कलं प्रधानमन्त्री जुद्ध शम्सेरया कार्टुन चित्र च्वल धकाः जेलय् कुनाबिल । जेल दुने नं वय्कलं अंगलय् व कापतय् चित्र च्वयेगु यानादिल । वय्कलं नेपालय् दकलय् न्हापां आधुनिक चित्रकला सुरु यानादिल । वय्कलं लुम्बिनी क्यबय् भगवान बुद्ध जन्म जूगु मायादेवीया ल्वहंया मूर्ति दयेकादिल । न्हूसतकया कलात्मक ध्वाखा नं वय्कलं डिजाइन यानादीगु खः ।



न्ह्यसः लिसः



क) न्ह्यसः चित्रकार धयागु छु खः ?

लिसः चित्र च्वइपिंत चित्रकार धाइ ।

ख) न्ह्यसः मूर्तिकार धयागु छु खः ?

लिसः मूर्ति दयेकीपिंत मूर्तिकार धाइ ।

ग) न्ह्यसः कार्टुन धाःगु छु खः ?

लिसः व्यङ्ग्यचित्रयात कार्टुन धाइ ।

९.३ संगीना बैद्य



नुवाकोट जिल्लाया विदुर नगरपालिकाय् संगीना बैद्यया छें दु । वय्कःया जन्म वि.सं. २०३१ मंसिर महिनाय् जूगु खः । संगीना बैद्य छम्ह कासामि खः । वय्कः ताइकाण्डो कासाय् नांजाः । वय्कःयात ताइकाण्डोया लानि नं धाइ । ताइकाण्डो छगू अन्तर्राष्ट्रिय कासा खः । थ्व कासा थःगु आत्मरक्षाया निंतिं सयेकेमाः । वय्कलं ओलम्पिक कासाय् म्हितादिल । अथे

हे दक्षिण एशियाली खेलकुदय् स्वर्ण पदक त्याकादिल । वय्कःयात प्रथम वागमती प्रदे श स्पोर्टस् अवार्ड २०८२ देछाःगु दु । अथे हे येँ महानगरपालिकां नं सम्मान याःगु दु । वय्कः थौंकन्हय् ताइकाण्डोया प्रशिक्षक नं खः ।

न्त्यसः लिसः



- क) न्त्यसः संगीना बैद्यं दक्षिण एशियाली खेलकुदय् ग्वःगू स्वर्ण पदक त्याकादिल ।
लिसः संगीना बैद्यं दक्षिण एशियाली खेलकुदय् निगू स्वर्ण पदक त्याकादिल ।
- ख) न्त्यसः स्वर्ण पदक धाःगु छु खः ?
लिसः स्वर्ण पदक धाःगु लुँया तक्मा खः ।
- ग) न्त्यसः प्रशिक्षक धाःगु छु खः ?
लिसः प्रशिक्षक धाःगु गुरु खः ।

९.४ अरनिको



अरनिको धाःम्ह नेपाःया राष्ट्रिय विभूति खः । वय्कःया वास्तविक नां बलबाहु खः । वय्कः यलया ओकुबहालय् जन्म जूगु खः । सँदेशया जुजुं सँदेशय् चैत्य, मूर्ति दयेकेत नेपाःया जुजुयाके ग्वाहालि फ्वन । जुजु जयभीमदेवं १७ दँ दुम्ह अरनिकोया नेतृत्वय् ८० म्ह मूर्तिकारत सँदेशय् छवल । अरनिकों स्यंगु मूर्ति व चैत्य गथे खः अथे हे च्वंक जीर्णोद्धार यात । वयागु बांलागु ज्या खनाः चीनया बादशाह कुबलाइ खानं वय्कःयात चीनय् ब्वन । वय्कलं चीनया बेइजिङ्गय् तुयूगु कलात्मक चैत्य दयेकादिल । थुकियात श्वेतचैत्य व ह्वाइट प्यागोडा नं धाइ । वय्कःयात मिन होइ उपाधि देछात ।

न्त्यसः लिसः



क) न्त्यसः विभूति धयागु छु खः ?

लिसः विभूति धयागु देय्या नितिं ज्वःमदुगु ज्या याइम्ह मनू खः ।

ख) न्त्यसः जीर्णोद्धार धयागु छु खः ?

लिसः जीर्णोद्धार धयागु स्यनाः दुनावंगु छें, देगः, लँ आदि भिंकेगु ज्या खः ।

ग) न्त्यसः मिन होइ धाःगु गज्याःगु उपाधि खः ?

लिसः मिन होइ धाःगु तःधंम्ह मनू धाःगु उपाधि खः ।



खँग्वः धुकू

खँग्वः धुकू

नेपालभाषा

ख्यलय्

कासामि

लानि

त्याकल

आखः

क्यब

ध्वाखा

ल्वहं

लँपु

सँदेश

नेपाली भाषा

क्षेत्रमा

खेलाडी

रानी

जित्यो

अक्षर

बगैँचा

ढोका

ढुंगा

बाटो

तिब्बत

अंग्रजी

in the field

player

queen

win

letter

garden

door

stone

road

Tibet

याज्या

१. ज्वः लाकादिसँ :

क) चन्द्रमान मास्के

ख) संगीना बैद्य

ग) जगतसुन्दर मल्ल

नेवाः भासं ढ्वंकादीम्ह

चित्रकार व मूर्तिकार

ताइकाण्डोया लानि



२. क्वय् बियातःगु न्ह्यसःया लिसः बियादिसँ :

- क) जगतसुन्दर मल्ल सु खः ?
- ख) दकलय् न्हापां नेवाः भासं आखः ढक्कादीम्ह सु खः ?
- ग) चन्द्रमान मास्केयात छाय् जेलय् कुन ?
- घ) संगीना बैद्य छु कासानाप स्वापू दुम्ह खः ?
- ङ) अरनिकों चीनया बेइजिङ्गय् छु दयेकल ?

३. परियोजना ज्या :

छिगु छँजःपिंके न्यनाः नेपालभाषासेवी, चित्रकार व मूर्तिकार नापं खेलकुदय् नांजाःपिं स्वम्ह स्वम्हेसिगु नां धयादिसँ ।



क्रियाकलाप

जगतसुन्दर मल्लं यानादीगु देनबारे खँल्हाबल्हा यायां नेवाः भाय्या महत्व ध्वाथुइकादिसँ । चित्रकारतय्सं च्वयातःगु किपाः क्यनाः चित्रकारतय्गु ज्या, थीथी मूर्ति क्यनाः मूर्तिकारतय्गु ज्याबारे खँल्हाबल्हा यानादिसँ । थ्व ज्या दकलय् न्हापां यानादीम्ह चन्द्रमान मास्के खः धइगुबारे खँल्हाबल्हा यानादिसँ । मस्तय्सं स्यूगु थीथी कासाया नां धायेकादिसँ । उकिया भवलय् संगीना बैद्यया भिडियो क्लिप क्यनाः खँल्हाबल्हा यानादिसँ । अथे हे अरनिको छाय् नांजाल, राष्ट्रिय विभूतिया अर्थबारे ध्वाथुइकादिसँ । मस्तय्त हनेबहपिनिगु बारे नाटक याकादिसँ । गथेकि : जि खः, जिं याना, आदि ।



सिकाइ उपलब्धि :

नेपाल लिपिं क, ख,ज तक च्वये फइगु ।

(पाठ्यघन्टी ल्या: १२)

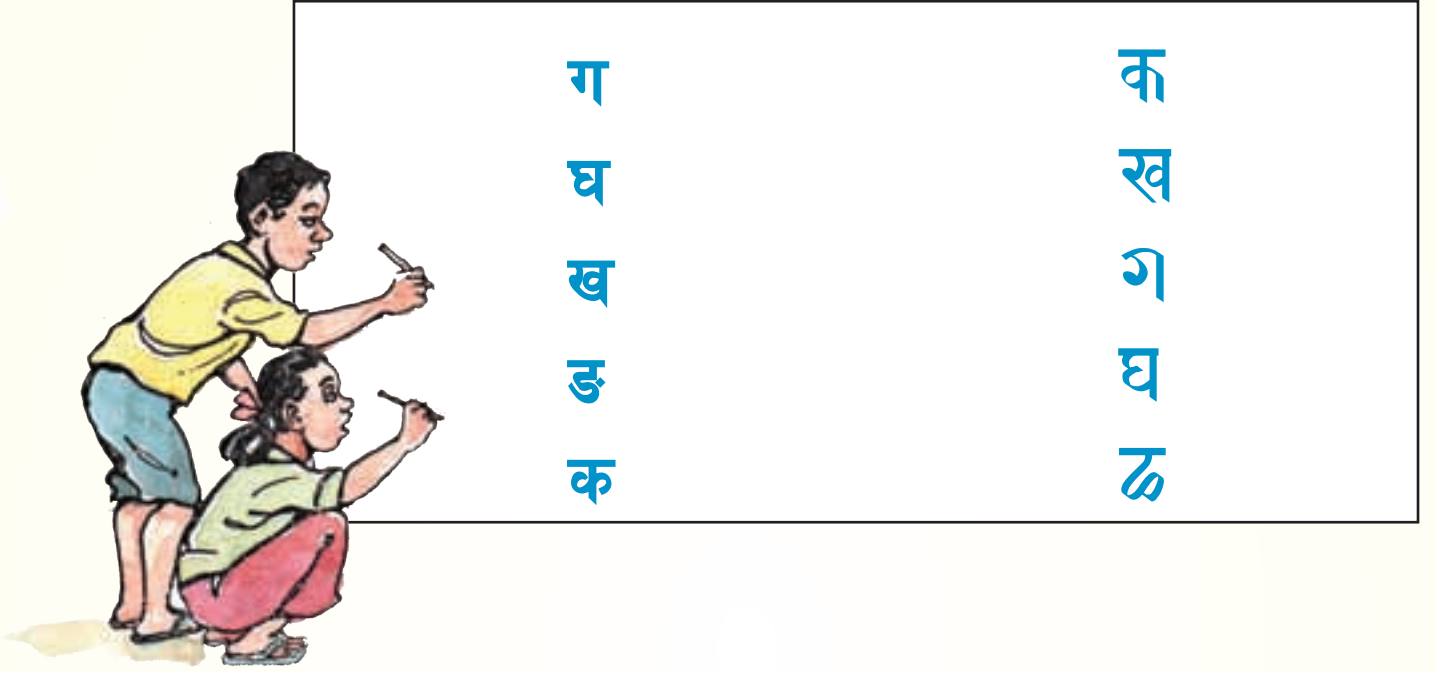
नेपाःया नामं वयाच्चंगु लिपि **नेपाल लिपि** खः । नेपाःया इतिहासय् मल्लकालय् थ्व लिपि प्रचलनय् वल । नेवाःतय्सं थ्व लिपियात थःगु लिपिकथं कया हयाच्चंगु जुल । थ्व लिपियात **'नेवाल आखर'** नं धायेगु याः । नेपाल लिपियात प्रचलित नेपाल लिपि नं धाः । थन क्वय् बियातःगु आखःग्वःत म्हसीके ।

क	क	क	क	क	क
ख	ख	ख	ख	ख	ख
ग	ग	ग	ग	ग	ग
घ	घ	घ	घ	घ	घ
ङ	ङ	ङ	ङ	ङ	ङ
च	च	च	च	च	च
छ	छ	छ	छ	छ	छ
ज	ज	ज	ज	ज	ज
झ	झ	झ	झ	झ	झ
ञ	ञ	ञ	ञ	ञ	ञ

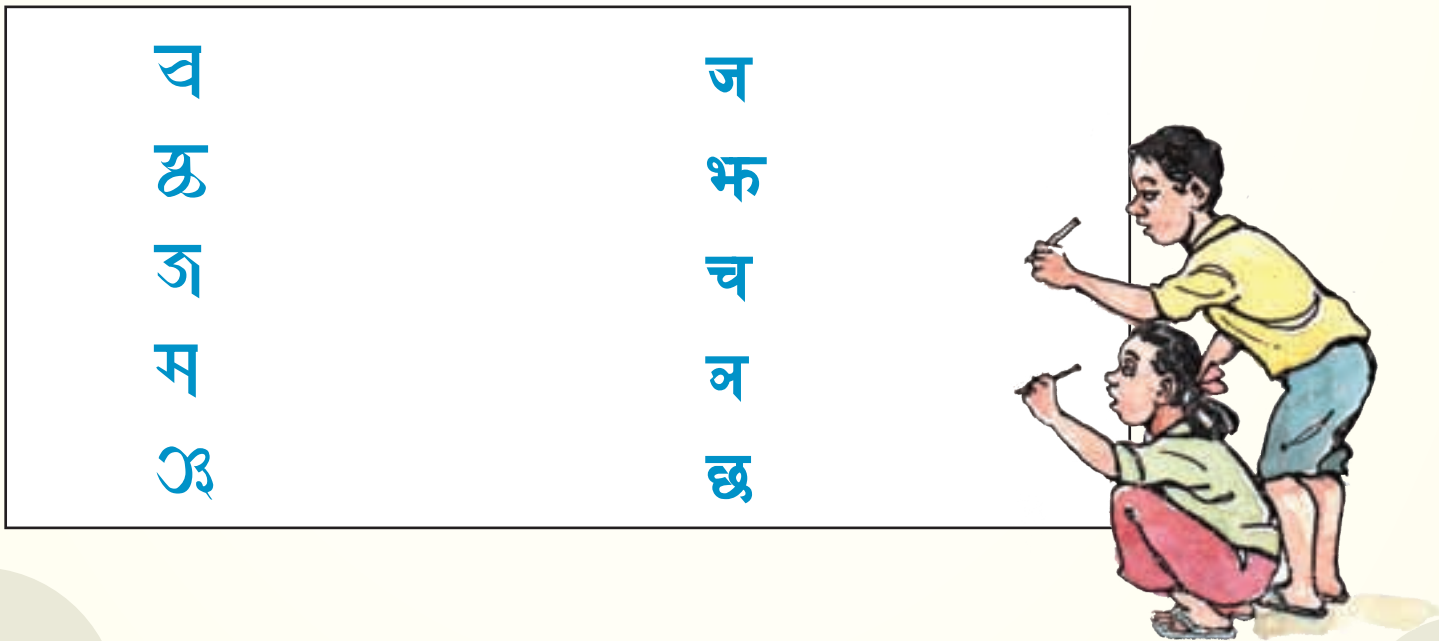
याज्या

१. च्वय् बियातःगु थें नेपाल लिपिं छसिकथं क निसें न तक कापी च्वयादिसँ ।

२(क). ज्वः लाकादिसँ :



२(ख). ज्वः लाकादिसँ :



३. खाली थाय् जायेकादिसँ :

क	क	क	क		
ख	ख	ख	ख		
ग	ग	ग	ग		
घ	घ	घ	घ		
ङ	ङ	ङ	ङ		
च	च	च	च		
छ	छ	छ	छ		
ज	ज	ज	ज		
झ	झ	झ	झ		
ञ	ञ	ञ	ञ		

४. परियोजना ज्या :

चाटपेपरय् नेपाल लिपिं क लिसँ ॐ तक च्वया थःगु क्वथाय् ब्वयादिसँ ।



क्रियाकलाप

मस्तय्त छसिकथं लिपि छगः छगः यानाः च्वकादिसँ । आखःग्वः नापनापं न्ववाकादिसँ । अथे यायेबलय् मस्तय् स्पष्ट उच्चारणयात तिबः बी । थ्व पाठ प्रयोगात्मक जूगुलिं प्यध्वः (four line) दुगु कापी तःकःमछि च्वकादिसँ । बांलाक च्वकेत निरीक्षण याना च्वनादिसँ । बांलाक च्वयेफुपिन्त हःपाः बियादिसँ ।



श्री मन्त्रानगव्यालिका
काठमाडौं महानगरपालिका

